

HÄSSLEHOLM

nämns ofta som parkernas och grönskans stad. Ett brett band av grönska genom staden är Hembygdsparken med sitt rika djur- och fågelliv och sina många intressanta prov på gammal bebyggelse i snapphanebygden.

Omgivningarna ger tillfälle till stärkande promenader på den skogklädda Göingeåsen och det finns utmärkta tillfällen till friluftsliv och bad; staden har ett välutrustat lasarett, lekplatser för barnen finns på många håll och staden har en av landets modernaste trafiklekskolor.

Hässleholm är en vacker, ung, livskraftig och expanderande stad med fullt utbyggd grundskola, gymnasium med 4-årig teknisk linje, fackskola samt specialkurser, yrkesskola och central verkstadsskola.

Allt görs för att både invånare och gäster skall trivas — den ständigt stigande folkmängden visar, att både när det gäller trivsel och annat

talar allt för

HÄSSLEHOLM

Gåva av
Lennart
Frost

KUNGL WENDES TRÅNGBATALJON	1894-1901
KUNGL WENDES TRÅNGKÅR	1901-1904
KUNGL SKÅNSKA TRÅNGKÅREN	1904-1949
KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREEMENTET	1949-

JUBILEUMSUTGÅVA 1894 — 1969

snapphanen

TIDSKRIFT

för

KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREGEMENTET

och dess

KAMRATFÖRENING

Redaktör: **Kapten Gunnar Hanéll**
Ansvarig utgivare: **Kapten Claes Florén**
Ekonomichef: **Fanjunkare Yngve Löfgren**
Foto: **Överfurir H. O. Jönsson m fl**

ANNONSPRISER:

Helsida	350 kr
Halvsida	150 "
Kvartssida	75 "
Attondelssida	40 "
Sextondelssida	20 "

Postgiro 7 65 71

Sept. 1969

Pris 5 kronor

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Regementschefen har ordet	1
Hässleholms stads hälsning Av stadsfullmäktiges ordf. Curt Carlén	2
Sekreterarens spalt	2
Trängen ville inte till Hässleholm och Hässleholm ville inte ha trängen Av Allan-Sigward Lundin	3
Bildsvep genom de 75 åren	12
Trängen under Karl XII:s Ryska Fälttåg Av Alf Aberg	30
Redovisning och meddelande från redaktionen	32
Program	33
Exercisminnen Av kamrer S Harksen	34
Majorens käpp. (Episod från beredskapstiden) Av Fred Ingemansson	38
Belöningsresa 1969 för främste soldat Av vpl. Ulf Fransson	40

ANDERSSONS MUSIK-MALMÖ

Fackhandel i musik sedan 1906

Tre specialavdelningar för instrument noter och grammofonskivor.

Södra Förstadsgatan 6 (vid Davidshallsbron). — Tel. 040/752 10

snapphanen

TIDSKRIFT FÖR KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREGEMENTET OCH DESS KAMRATFÖRENING

Regementschefen har ordet

"Då en armé icke kan förflytta sig utan de medel, som fordras för uppehållandet af dess tillvaro såsom sådan, är det uppenbart, att ett ordnat trossväsende eller en träng är en bland de väsentligaste villkoren för härens verksamhetsförmåga, och, lika nödvändigt som det är, att soldaten i ledet övas, lika oundgängligt är det ock, att trängsoldaten inläres de åligganden, han måste känna, på det den stridande delen af hären aldrig av brist på hvad den behöfver för sitt uppehälle, sin fortskaffning, sina sjukas vård m m, måtte urständ-sättas att kraftigt och såsom härförarens tanke angifver uppträda mot fienden."

Denna mening — för dagens ögon och öron något otymplig — är hämtad från en proposition januari 1875, i vilken det föreslås, att trängtrupper skall uppsättas i fred. Trots den utveckling som skett sedan dess, innehåller meningen fortfarande i ett nötskal vårt truppslags roll och betydelse.

Propositionen blev emellertid av-

slagen och liknande öde fick propositionerna 1878 och 1883. År 1884 biföll emellertid riksdagen, ehuru med endast 3 rösters övertikt, ett förslag om att en trängbataljon skulle sättas upp 1885. Grunden till vårt truppslag hade lagts. 1890 beslöt riksdagen att en ny bataljon (T 2) skulle sättas upp och 1892 följde beslutet att ytterligare två bataljoner, T 3 och T 4, skulle organiseras. T 3:s uppsättning började 1893 i Stockholm, under det att T 4 (Kongl. Wendes trängbataljon) sattes upp 1894, d. v. s. för 75 år sedan vid T 2 i den då 75-åriga fästningen i Karlsborg.

Data och namn på bataljonens väg till Kungl Skånska Trängregementet i Hässleholm framgår av regementets minnestavla.

Den avsevärda utvecklingen har ytterst sin förklaring i att man under de båda världskrigen allmänt fick upp ögonen för underhållstjänstens roll och betydelse inom försvaret — påståendet i 1875 års proposition blev kraftigt bestyrkt.

Utvecklingstakten har således inte direkt påverkats av förhållanden inom T 4. Det har däremot ankommit på förbandets chefer och personal på olika nivåer att skapa, utforma och utveckla det av myndigheterna beslutade förbandet inom ramen för tilldelade stater, medel m m till ett trängförband, som kan fylla sina uppgifter — ett resultat, som icke endast beror på personalens yrkesskicklighet och materielns kvalitet utan i hög grad på den anda och stil, som skapats inom förbandet.

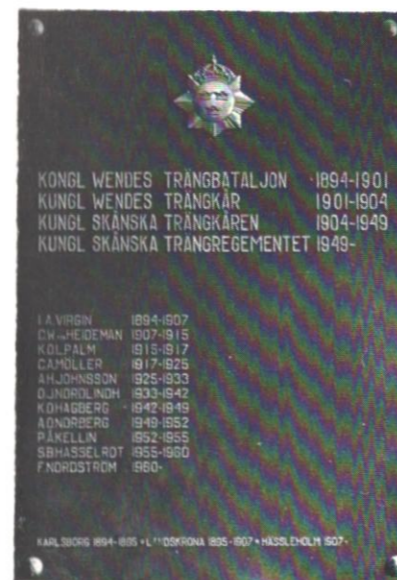
Vi har förskonats från det allvarligaste provet på om T 4 och dess olika enheter håller måttet. Vi som idag verkar vid T 4 ser dock med tillförsikt på utfallet, även om vi skulle utsättas för ett sådant prov. Vi är tacksamma över att idag få förvalta och söka vidareutveckla det

arv vi mottagit från våra företrädare. Ert skickliga och pliktrogna arbete har lagt grunden till det förband vi idag är stolta över att få tjäna.

När truppslaget 1935 fyllde 50 år, utgavs en minnesskrift, där de dåvarande kårerna skildrades och karakteriserades. Om T 4 skrevs då bl. a.: "Visserligen är kårens isolerade förläggning alltjämt en olägenhet. Motoriseringen har dock i viss mån neutraliserat denna olägenhet. Skånska trängkåren har alltid haft förmånen av en förstklassig manskapsrekrytering.

Från de många välbärgade skånska bygdehemmen har ett stort antal unga män med förkärlek valt fast anställning vid landskapets trängkår,

Hässleholms stads hälsning

T 4, som i dag är ett stort regemente, förlades för sextiotvå år sedan till Hässleholm, som då var en liten oansenlig köping. Nu har denna lilla köping vuxit till en stor stad, centralort i den expanderande, framtidsinriktade Göingebygden. Staden har i hög grad fått sin prägel av att där finns — förutom ett antal industrier och ett högt utvecklat skolväsen — flera militärförband, som förlagts dit efter andra världskriget. Det kan dock med fog sägas, att av alla militära enheter och andra instu-

tioner, som nu finns i staden, är T 4 en av dem, som står stadens hjärta närmast. Under de förflutna sextiotvå åren, då staden och T 4 varit förenade, har båda, var på sitt område, vuxit sig stora och kraftiga. Hässleholm har känt en särskild trygghet i att ha detta välskötta militärförband inom sin hank och står och har haft stor nytta av de anställdas arbetskraft på deras fritid i skilda avseenden. Det är stadens varma förhoppning, att regementet och all dess personal också trivs med

sin förläggingsort och ha känslan av att vara väl sedda här.

Inför regementets nu förestående 75-årsjubileum uttalar staden sin varma tacksamhet för de insatser av olika slag, som från regementets sida gjorts i stadens liv och det goda samarbete mellan staden och regementet, som hittills rått. Med uppriktig förhoppning om att detta goda samarbete skall bestå, framför staden sin hjärtliga önskan till regementet om fortsatt välgång.

Curt Carlon
Stadsfullmäktiges ordf.

Trängen ville inte till Hässleholm och Hässleholm ville inte ha trängen

□ NÅGON STORRE APTIT har de inte — trängofficerarna, som den här kvällen samlats kring torsdagens traditionella ärter med fläsk i Berns Hotell i Hässleholm. Man sitter där tyst, höjer glaset då och då och tar en klunk av den varma punschen. Men den rätta stämningen vill inte infinna sig.

Allting verkar sorgemåltid denna torsdagskväll den 3 oktober 1907. Och det är en sorgemåltid — åtminstone tycker trängofficerarna så. Funderingens djupa veck finns på pannorna; blickarna söker sig ständigt ut genom fönstren. Därute finns Järnvägsparken med till största del avlövide träd. Endast blodboken har kvar sin lövrikedom. Vad är väl den utsikten mot de tjusiga solnedgångarna över Öresund borta i Landskrona?

Skånska trängkåren har kommit till Hässleholm för att stanna. På morgonen bröt man upp från Landskrona. Det kändes som en tvångsflyttning, när man stod där på kaserngården och sjöng med i psalmen och lyssnade till pastor O Hesselgrens bön.

Man minns nye trängkårchefens, överstelöjtnant G W von Heideman, tal och det tvåfaldiga livet för den gamla kasernen — trängbataljonens hem sedan flyttningen från Karlsborg på våren 1895. Man minns också rådman G Thestrups tal på stationen innan extratåget med de 22 vagnarna rullade ut och bort mot något som man inte vet något om, något som i järnvägsturistlistan och på kartan stavas Hesselholm och är station vid Södra stambanan i snapphanebygden vid Finjasjön.

För de oförlovade jungfrurnas skull

□ DET ÄR EN OFFENTLIG HEMLIGHET att ingen av trängens officerare gillar det här att flytta till Hässleholm. Det är också en offentlig hemlighet, att köpingens 2.249 invånare inte hysar någon större längtan att den till trängkår ombildade trängbataljonen slår sig ner i det med köpingsvärdighet nyligen begåvade municipalsamhället, när ny förläggingsort för trängen blir aktuell 1901.

Sorgemåltid åter officerarna på Berns hotell ankomstdagens kväll — man saknar Landskrona.

"Visserligen har", som lokaltidningen Norra Skåne skriver den 14 november 1901, "en och annan af köpingens unga jungfrur uttalat sin förhoppning att K. Maj:t måtte vid bestämmandet af de nya förläggingsorterna täckas taga nådig hänsyn till dem och det oförlovade tillstånd hvari de befinna sig". Men det är också allt. I övrigt kan ingen större entusiasm spåras. — Borta i trängkasernerna i Landskrona är intresset för Hässleholm lika minimalt. Och sjunker väl ytterligare en del grader, när man i tidningen i maj 1902 konstaterar, att "tvenne vargar voro i tisdags synliga i Brönnestad".

Herrarna bör ta en titt på kartan!

□ NEJ, TRÄNGARNA VILL INTE till Hässleholm. Och Hässleholm vill inte ha trängen. Hos trängarna ändras inte uppfattningen — sorgemåltiden denna torsdagskväll på Berns är bevis nog. Men i köpingen vid stambanan svänger pendeln sakta över från emot till för. En av anledningarna är skrivierna söderöver efter krigsminister Jesper Crusebjörns besök i Hässleholm den 23. augusti 1901.

En guldpriod skara kommer den dagen till köpingen. Jesper Crusebjörn med generalmajors rang känns

snabbt igen på de yvigt röda mustaschern. Fördelningschefen, generalmajor Bråkenhjelm, är också bekant liksom Ovesholms-greven R G Hamilton. I sällskapet finns också chefen för kungliga fortifikationen, generalmajor H Elliot, chefen för fortifikationens huvudstation, överste G Bergman, och major J A Zethelius, som är avdelningschef i fortifikationen.

I samband med det besöket kommer sydliga grannen Eslöv in i förläggingsbilden — den uniformerade skaran har tittat på mark även där. När hässleholmarna läser i tidningen Skåningen att Eslöv säkert kommer att få trängen "på grund af sitt fördelaktigare läge", ja, då blir det som det måste bli, när en konkurrent dyker upp.

— Inte skall väl Eslöv snuva oss på trängen, menar kommunalman-narna. Komma och påstå att man ligger bättre till! Tokigare har vi inte hört! Jo, jo, mycket skall man höra innan örönen trillar av en! —

Naturligtvis blir det skrivierna. I Norra Skåne rekommenderas K. Maj:t att "kasta en flyktig blick på kartan samt se saken från strategisk synpunkt". Mera behövs inte för att det skall stå klart, att Hässleholm har ett för trängen fördelaktigare läge än Eslöv.

Sekreterarens spalt

Kamratföreningen höll sitt årsmöte i samband med Vinterträffen 23 mars. 1969 års styrelse har följande sammansättning:

Ordförande: Överste F. Nordström. Vice ordförande: Fanjunkare T. Tullberg. Sekreterare: Kapten G. Hanéll. Kassör: Fanjunkare Y. Löfgren. Fanförrare: Förrådsman B. Bergqvist och rustmästare S. Toft. Övriga ledamöter: Kapten C. Florén, adjunkt A. Höllfors, förvaltare C. Linell, trafikbilägare H. Nilsson, målarmästare M. Olsson, tekniker S. Olsson, häradsskiffare V. Rundberg och häradsskiffare A. Svensson.

Årsavgiften är oförändrad 10:—; värnpliktig, som fullgör första tjänstgöring, erlägger dock endast 2:—.

Vid årsmötet antogs nya stadgar för Kamratföreningen.

Kamratföreningens vice ordförande under åren 1935-1968, kaptenen och agronomen G. Clemedtsson, avled i mars 1969. Med G. Clemedtsson förlorade Kamratföreningen en av sina verkligt stora gestalter. G. Clemedtsson utsågs 1968 till hedersledamot i Kamratföreningen, en hedersbevisning som utgjorde föreningens tack för det intresse och det entusiastiska arbete, som G. Clemedtsson nedlagt alltsedan föreningens bildande. Vid jordfästningen representerades Regementet och Kamratföre-

ningen av överste F. Nordström, kapten G. Hanéll och trafikbilägare H. Nilsson. Kamratföreningens fana fördes av fanförarna, förådsförman B. Bergqvist och rustmästare S. Toft.

Majoren m.m. G. Murray, som under åren 1960-1965 var stabschef vid T 4, har avlidit. G. Murray visade under sin tid vid T 4 stort intresse för Kamratföreningens verksamhet. G. Murrays konstnärliga gåvor har vid T 4 dokumenterats genom den minnestavla, som pryder kanslihusets entré och genom regementets nattvårdssilver, ritad resp. komponerat av honom.

XII. nordiska kamratträffen hölls i Karlskrona 30/5-1/6. Kamratföreningen representerades av vice ordföranden, fanjunkare T. Tullberg, och kapten G. Hanéll. Arrangörerna lyckades väl i uppläggningsen av "träffen" och stämningen var hela tiden god. Dock var man inte riktigt sams med vädergudarna. Förutom fackliga förhandlingar stod på programmet utfärder i skärgården och på den vackra blekingska landsbygden.

Till sist, alla SKÅNSKA TRÄNGARE — gamla och unga, Ni hälsas välkomna till Ert regemente lördagen den 6 september. Regementets Dag börjar kl. 13.00 och avslutas för kamratföreningens del med "kamratmid-

dag" kl. 17.00. (Program på annan plats i detta nummer av Snapphanen).

G. Hanéll

Rementschefen har ordet

forts. från sid. 1

där så många för deras kommande verksamhet nyttiga utbildningsgrenar står till buds. Denna växelverkan mellan allmänna och militära intressen har skapat en bestående gemenskap, som med starka band bundit Kungl Skånska trängkåren till den bygd, där kåren numera har sitt hem."

Sedan detta skrevs har i det närmaste gått 35 år. En sjudande utveckling har skett i vår garnisonsstad och vår "isolerade förläggning", om den nu någonsin varit en realitet, tillhör i varje fall en förgångens tid. Staden och bygden innebär idag istället en attraktiv förläggingsort med många påtagliga fördelar. Det som i övrigt anfördes om T 4 gäller i förstärkt form idag. Vi kan glädja oss åt att rekryteringen av samtliga personalkategorier är god och att ett stort antal värnpliktiga årligen gärna väljer att göra sin tjänstgöring vid regementet. Banden mellan regementet, staden och bygden har än mer stärkts.

F. Nordström

Inget avlopp i mina gator!

□ DÄRMED HAR MAN INTE SAGT att man önskar trängen till Hässleholm. Överhuvud intresserar den frågan inte någon — inte förrän man får den där kallduschen i ett brev från Hässleholmsgården.

— Det var den där sabla vräkningen, som ställde om att vi sitter här i kväll, säger en av officerarna vid bordet på Berns. Hade major Casper Ehrenborg inte satt in den stöten mot köpingen, kanske vi suttit i Eslöv eller Växjö i dag.

— Berätta, säger en ung fänrik, som inte följt så noga med i tidningarna. —

Många kan ge besked — Ehrenborgska vräkningen är en historia, som inte endast passerat lokalt.

En historiskt bevandrad tar till orda — går tillbaka till 1860, när Hässleholm blir den nionde stationen på Södra stambanan, sedan ryttmästaren på Hässleholmsgården bjudit järnvägherrarna på stältrådskonjak och skänkt mark till stationsbygget. Han nämner också hur järnvägsingenjören N F Frykholm ritar sex streck på ett papper och därmed ger

herren till Hässleholmsgården tips hur han skall ordna stadsplanen.

När väl stationen byggts efter samma ritning som stationshuset i Sösdala, startar ryttmästaren försäljningen av tomter på ljungheden. De sex strecken blir tre breda avenyer — ryttmästaren är noga med att sälja endast tomtmarken; gatorna ingår inte.

Klivet från municipalsamhälle till köping den 1. januari 1901 gör att hässleholmarna börjar se om sitt hus. Blå är det här med ett ordnat avlopp en av de stora frågorna. 35.000 kr anslås; jobbet startas med att man lägger ner kulvertar i Andra avenyn. Ett gott stycke på väg med nedläggningen har man hunnit, när major Ehrenborg säger stopp.

— Jag har ingenting emot att köpingen ordnar sin avloppsfråga. Men tänk på att gatorna är mina! —

Hässleholmarna tar inte majorens brev med något större allvar. Men får snart erfara, att skämtar gör inte majoren. Man går till länsstyrelsen. Beskedet därifrån kommer kallsvetten att bryta fram på kommunalmannarnas pannor. Brevet säger att

länsstyrelsen "finner skäligt att jämlikt 157 § i utsökningslagen ej mindre meddela köpingen förbud vid vite af 300 kr att fortsätta arbetena å major Ehrenborgs hemman än äfven förelägga kommunalnämnden att inom tre månader efter det utslaget vunnit laga kraft åter försätta den mark, hvari kulvertarna redan nedlagts, i dess före arbetenas påbörjande befintliga skick."

— Flick dom verkligen plocka upp alla kulvertarna? undrade fänriken.

— Nej, så långt gick det inte, förklarar den äldre kollegan. Trängen kom in i bilden och det gjorde att köpingen slapp det jobbet. —

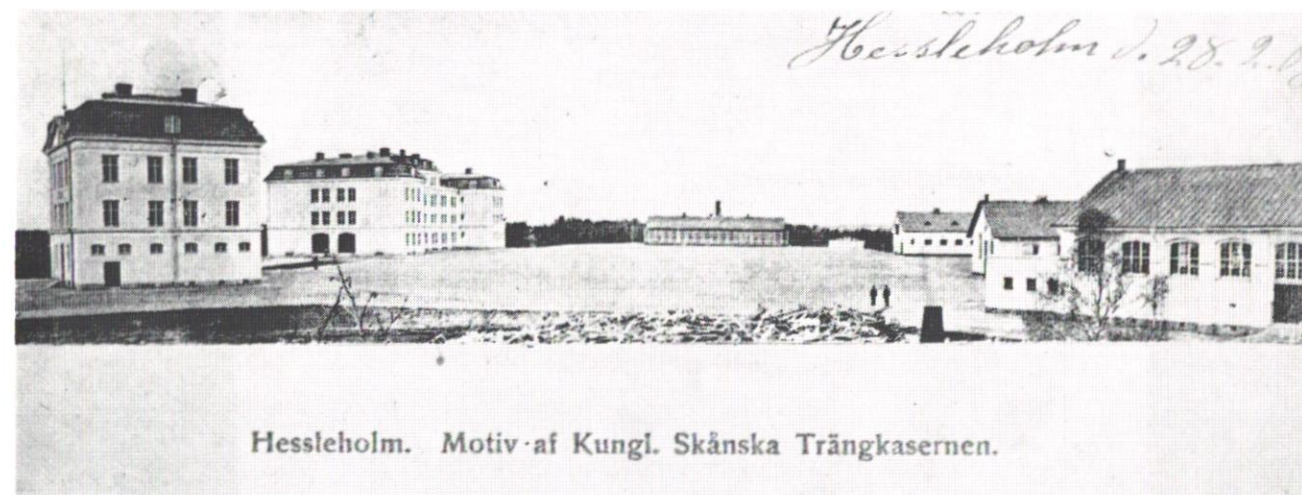
Hässleholm borde skåla för trängen!

Alla kring bordet vill veta mera om hur Wendes trängbataljon borta i Landskrona kunde hjälpa Hässleholms köping ur avloppsdilemmat och får sig till livs sambandet mellan trängen och köpingens avloppsfråga via de klipp en av officerarna har i plånboken.

— Man kan faktiskt säga som så, att det är trängens förtjänst att

Med överstelöjtnant C W von Heideman i spetsen rider Wendes trängkår in i Hässleholm den 30. oktober 1907.

Hässleholm. Motiv af Kungl. Skånska Trängkasernen.

Inte ett träd, inte en buske finns på kasernområdet när kåren tar nya hemmet i besittning 1907.

Hässleholm i dag äger sina gator. Så egentligen borde hässleholmarna skåla för oss och inte vi för Hässleholm, säger en i sällskapet och fyller på punschglaset. —

I det påpekandet ligger ingen överdrift; krigsminister Crusebjörns blick på Hässleholm som lämplig förläggningssort för trängen räddar både gatorna och avloppsfrågan för köpingen.

Klipp efter klipp högläses; det blir sent innan alla fått det underliga sambandet klart för sig. Ute på stambanan har kvällståget för längesen dundrat förbi — den nyinstallerade elektriska belysningen, som ersatt de 47 "vargögonen" till fotogenlampor, förmår endast sparsamt lysa upp gatorna. Men i matsalen på Berns tänker ingen på tiden — klippen ger intressanta upplysningar.

Tex det som berättar om brevet från fortifikationen: Skall trängen läggas till Hässleholm måste köpingen avstå mark gratis!

En sådan begäran har ingen väntat sig. "Trängen är väl ingen handelsvara? säger lokaltidningen och undrar: "Har herrarna i krigsstyrelsen ingen hut i kroppen?"

Om hela 70 tunnland rör det sig. I allt behöver trängen 100 tunnland; major Ehrenborg har lovat skänka 30.

Just som man funderar som bäst över denna begäran, kommer historien om avloppet. I kommunalnämnden pratas det hit och dit. Alla är upprörda — en dålig start på köpingsblivandet, säger någon.

En annan säger att så farligt är det väl inte. Man kan väl locka med trängen, dvs köpa trängmarken av majoren och försöka förmå honom att på samma gång sälja gatorna.

De flesta tycker att detta är ett bra förslag; några tycker annorlunda. På extra kommunalstämmen den 23. oktober 1902 stiger dr A Bokelund upp, höjer ett varningens finger och yrkar avslag. Han anser, att det hela är en vågad affärsspekulation, anser tillika det vara fel att man skall köpa trängen till köpingen.

— Om nu Hässleholm strategiskt sett ligger bäst till och är lämplig som förläggningssort, så får vi trängen. Om köpingen inte är rätta platsen, bör vi inte genom särskilda lockmedel söka förmå vederbörande att förlägga den på olämplig plats, säger han. Och tycker att man även borde tänka på de "i moraliskt afseende ödesdigra följderna af en militärtrupps införlivande med samhället".

Först nej och sedan ja

□ MÅNGA ÄR INTE på doktors linje, blå bokhandlaren August Häneil.

— Visst bör vi förhandla med majoren, hävdar han. Och vi skall inte endast prata om den för trängen aktuella marken. Vi bör också försöka köpa Bokalyckan.

Medhåll får bokhandlaren av stenhuggaren Lars Fjellstedt — mannen som 1908 inte hugger i sten när han föreslår att Hässleholm med det snaraste bör söka stadsrättigheter.

— Att större stadssamhällen tävlar för att få militära styrkor visar väl bäst att samhällena drar nytta av militären. Så visst skall vi förhandla — majoren är säkert inte omöjlig! —

Allt slutar med att maltfabrikdisponenten August Svensson, målaren N O Lundberg, stationsinspektoren A A Nilsson samt kronofogdarna O E Resfeldt och J Eneroth placeras i en underhandlingsnämnd med det exak-

ta beskedet att kan man köpa även Hässleholmsgården, så slå till.

Först säger majoren nej. Sedan säger han ja. 31.500 kr vill han ha för 90 tunnland mark till trängen. Vill köpingen bli ägare till alla gatorna, kostar detta 85.000 kr.

Efter mycket räknande och fundrande sägs det ja på kommunalstämmen 1903 — köpingens invånare kan andas ut; man äger alla gatorna och kan fortsätta jobbet med avloppet. "Att köpingen så där alldeles på köpet får en liten militärtrupp och i ett nu blir garnisonsort skadar ju ingalunda — tvärtom." Men en smula nedstämmande är det ju visserligen, att vi Hässleholmare skola understödja krigsstyrelsen i dess mindre hedrande köpslagan med samhällena om garnisonstrupper", skriver Norra Skåne.

"Denna högst tvivelaktiga affär"

□ ÄR DET HÄR MED TRÄNGEN en god affär för Hässleholm? Nej, säger de flesta och summerar utgifterna:

- köpeskilling för trängområdet 31.500 kr
- ersättning till lägenhetsinnehavare och arrendatorer 37.170 kr
- inbetalning av odlingslån 3.500 kr
- inbetalning av sjösänkingskostnad 800 kr.

En historia på tillsammans 69.970 kr alltså. På inkomstsidan finns endast ett par poster:

- kronans inlösen för byggnader 8.300 kr
- genom eventuell expropriation nedbringad ersättning till innehavare och arrendatorer 10.000 kr.

18.300 kr i inkomster. Köpingen får alltså punga ut med 51.670 kr för att få trängen.

— Så kan man väl inte räkna, säger fänriken. Skattemässigt måste väl trängens förläggande till Hässleholm betyda en del.

— Jovisst, säger den äldre kollegan och läser vidare från sitt klipp:

"Trängbataljoneens militära och civilmilitära personers beviljning utgör 752:78 kr, som efter en kommunalskatt på 40 öre per fyrk ger 3.011:12 kr. Dessutom torde kunna påräknas af handlande, handverkare, hotellvärdar, husägare och apotekare, tomtägare m fl genom trängbataljonens förläggning till Hässleholm en förhöjd beviljning af minst 500 kr som efter 40 öre per fyrk ger 2.000 kr i kommunalskatt. Man kan också räkna med 100 kr i ökad kommunalskatt från med köpingen införlivade hemman..."

I artikeln räknas fram att köpingens behållning blir 2.527:52 kr — en

summa, som "efter några år säkert komme att ökas, då säkerligen trängen skall medföra ökad inlyttning och ökad lifaktighet i affärsverksamheten".

Som "denna högst tvivelaktiga affär" bedömer lokaltidningen det hela inte minst sedan man i detalj tagit del av Kronans bestämda krav i ett brev från länsstyrelsen 1903:

"Under förutsättning att Wendes trängkår förlägges till Hässleholm, skall köpingen

- utan ersättning med full äganderätt överlämna till k. maj:t och kronan ett område beläget invid och nordväst om köpingen fritt från alla gravationer;

- kostnadsfritt för kronan ombesörja dels att all odlad jord senast hösten 1904 är igensädd till gräsvall, dels att alla byggnader på området med undantag av sju, som kronan skall in-

lösa för summor varierande mellan 800—1.500 kr samt Kärråkra gård med uthus, vid markens överlämnande till kronan är borttagna och tomtplatserna jämnade;

- den 1. oktober till kronan kostnadsfritt överlämna vissa på Kärråkra gård befintliga byggrader;

- om det område, som skall upplåtas till kronan eller någon del därav, inte kan av köpingen förvärfvas genom frivilligt avtal utan måste exproprieras av kronan, gottgöra kronan för alla kostnader för den exproprierade markens lösande och expropriationsmålets utförande".

"Gagnar det staten, så slå till"

LÖJTNANTEN viker samman klippet och stoppar det i fickan.

— Skål! säger han och höjer punschglaset. Ja, mina herrar, så gick

Trängens musikkår går i tåten för söndagsskolorna i Ebeneser och Betel har utflykt den 7. juni 1936.

App. 20

TELEGRAM. 457

Hänell

KUNGL. TELEGRAFVERKET.

Klass.	Införmod i	Öre	Öre	Öre	Datum	St.	Öm. eller Öm.
	Stockholm	8185	28	1907	31/1	1	

Sjundeamm.

Armförvaltningarna omöjlig!
 Embetspriset 20 öre maximi.
 offert, trots ingen kasern
 rättvis, erhållit tillnärmelsevis
 det prisat! Motivering:
 Riksdagsfruktan; kolossala kaserna
 utgifter! Jag yrkar omedelbart
 kommittébeslut; ledningsarsorna
 minskas

Beckman

Sel. af ... Exp. afk

"Riksdagsfruktan, kolossala kasernutgifter" anges som skäl för att trängen säger nej tack till elektriskt ljus 1907. Man behåller fotogenlamporna till 1915.

det till när Hässleholm fick trängen och samtidigt blev ägare till sina gator.

— Men höll det inte på att gå åt skogen i sista stund? undrar någon. Jag tycker mig ha sett något om detta.

— Alldeles riktigt anmärkt, broder! Nog såg det illa ut för Hässleholm i juli 1903. Crusebjörn skulle lämna in som krigsminister. Överste Wirgin vid Svea artilleri skulle efterträda. Han hade vid flera tillfällen låtit förstå att han i princip var emot Hässleholm som ny plats för trängen. —

Ett nytt klipp lockas fram och ger detaljerna. Tre dagar före sin avgång som statsråd och chef för lantförsvaret i Boströms ministär tar Jesper Crusebjörn — tidigare f ö landshövding i Västerbottens län och bl a skapare av Bodens fästning — upp frågan om nya förläggningsplatsen för Wendes trängkår i konseljen. Hans förslag om Hässleholm vällar inga protester. Med överste Wirgin som krigsminister "hade kanske beslutet blifvit ett helt annat", konstaterar redaktör P A Persson, "Värpatorparn" kallad, i Norra Skåne. Via extrabladdet den 6. augusti berättar tidningen så här:

"Kongl. Maj:t har denna dag, uppå därom gjord underdånig framställning, funnit godt i nåder förorda, att Vendes trängkår skall förläggas till Hässleholm så snart kasernetablissemang blifvit där uppfört, hvarjämte

Kongl. Maj:t, med godkännande af kommunalstämmans i Hässleholm afgivna anbud, bemyndigat Eder att i enlighet därmed sluta aftal med köpingen.

Hvilket jag till tidens vinnande, innan Kongl. Maj:ts nådiga bref i ärendet hinner expedieras, skolat härigenom meddelat.

Stockholm den 24. juli 1903.

Jesper Crusebjörn/C H Weidenhielm".
 — Vi fick för övrigt en känga av lokaltidningen några månader innan Crusebjörns besked kom, säger löjtnanten. Hör här:

"Trängbefällets i deras välförstådda privatintressen igångsatta aktion för att få trängkåren förlagd till någon 'storstad' har således misslyckats. Herrar officerare och underofficerare få finna sig i att flytta hit till vår lilla 'bondhåla'. Vi hoppas emellertid att de tager den lilla malheuren med ro och säga med salig 'kung' Bergström: Gagnar det staten så slå till."

Fotogenlampor och gröna ärter

SÅ BRYTER man upp från Berns och vandrar över järnvägsviadukten till sitt nya hem. Den nattliga vandringen gör sitt till för att humöret skall stanna vid nollpunkten — belysningen är svag och vägen till kasernområdet långt ifrån gästvänlig. Mycket bättre blir det inte, när man vid hemkomsten måste stryka eld på en tändsticka och tända fotogenlamporna.

Dagen efter börjar jobbet. Besvärligt är det — allt är inte färdigt. Först den 20. oktober är det invigningsklart i det med enrisbuskar smyckade exersishuset.

Över en halv miljon kronor har hela tränganläggningen kostat, sägs det vid invigningen. I stora kasernbyggnaden ges plats för 340 man i rymliga logement med 17—18 man i varje. Norr om gymnastikhuset — ofta länat av hässleholmarna för handbollsspel — finns ett stall för 56 hästar plus sjukstall. Ett badhus ligger bakom köks- och matsalsbyggnaden; värmeledningarna är av helt ny konstruktion.

Men en bekvämlighet saknas — elektriskt ljus har man inte, fotogenlampor får svara för upplysningen både inom- och utomhus. Det är inte så att köpingen saknar elverk. Man har nyss fått ett sådant färdigt. Men uppe i Stockholm anser man kilowattpriset för högt. Och det skall dröja ända fram till 1915, innan man kan säga farväl till fotogenlamporna. Då är det första världskriget, som ordnar elektriskt ljus åt trängarna, d v s fotogenransoneringen här hemma får herrarna i Stockholm att tänka om.

Något som också dröjer sig kvar mycket länge är de gröna ärterna på middagsbordet. Populära är de inte — upprepade gånger försöker man få bort dem från matsedeln. Men Anna Göransson och kökssergeanten är orubbliga.

1908 gör 143:an ett försök — "Trängsoldaten" vittnar om resultatet: "Ej mindre våghalsigt var 143:ans angrepp mot De Gröna Ärterna, vilket dock segerrikt tillbakaslogs av kökssergeanten och Anna".

1917 görs en ny attack. Eftersom kristiden satt in och det är ont om livsmedel, konstaterar "Trängsoldaten" stillsamt, att "de tider vi leva i äro ju ej heller ägnade att förbättra kosthållet och som förr göra maten tillräcklig för att tillfredsställa behovet...".

Man påpekar att soldaterna är hungriga. "Särskilt är det kvällsmålet, som visat sin otillräcklighet mera än en gång. Vi noterar tacksamt de gånger kvällsmaten utökats med en flottportion. De gröna ärterna har återkommit i förbättrad upplaga. 'Sillsoppan' om lördagarna tyckes ha blivit en stående 'disciplinrätt', ej oäven, men magarna tyckes i allmänhet ej tåla den."

Har ni inte sköljt er i munnen?

□ I DET SAMMANHANGET undrar man apropå mjölkens 'rälia' smak om det är rovorerna eller kärilen som inte görs rena. Just den 'rälia' mjölken håller f ö på att orsaka myteri i matsalen vid ett tillfälle. Får man tro "Trängsoldaten" händer det här när mjölken ratas och daglöjtnanten rusar till:

"Daglöjtnanten: — Är det ni som säger att mjölken är blåsur? Får jag smaka. Är den inte söt, kanske? Har ni inte sköljt er i munnen i dag, då ni inte kan smaka det. Är den inte söt, korpral? —"

Den tillfrågade korpralen säger naturligtvis ett bävande ja.

Daglöjtnanten fortsätter: — Där hör ni. Ni borde anmälas. Ni är bortskämda. Det är hela saken. Ni skulle ha smakat den mjölk jag fick i min ungdom! —

Och så vidare, tills han efter en serie avsmakningar verkligen övertygats om att mjölken var rälåg (vem var det som inte hade sköljt munnen?).

Men se, det berodde nu på att kosorna utfodrats med rovor och rabbor och tocket där. Redan till samma kväll hade man emellertid tydligen ändrat diet, ty mjölken var bra, friden återställd, den lilla myteriungen från frukosten avlivad, och daglöjtnanten hade återfått sin vanliga polityr av älskvardhet och folkvett."

Detta enligt "Trängsoldaten" om mjölken — en annan gång är det brännvinet som står i centrum för inresset. Första världskriget gör att man sover med kläderna på i trängkasernerna. Larm kan väntas när som helst.

Blickarna fästs hårt på spriten — en morgon är det "brännvinsvisita-

tion" kl. 8.15 med uppställning vid sängarna. Och en sådan visitation går enligt "Trängsoldaten" till så här:

"De fint uppsträckta sängarna revos upp av Sjuans starka armar så, att 'fjädern' yrde omkring, koffertar och skåp öppnades och på alla tomflaskor luktades, men intet fanns av sprit — endast lite Lazarol, skrivbläck och gurgelvatten. Sjuan passade på tillfället att klämma till med något om flaskfabrik, ett nytt namn på glasbruk. Undrar hur furirernas rum tog sig ut?"

Litet finns att tillägga — tidningen gör det: "Tänk om inte saken varit kungjord dagen före, vad det skulle blivit många 'små nubbar' över. Men nu var det naturligtvis utsupet. Bättre lycka nästa gång..."

Hästtramp och psalmsång

□ MÅNGA SADANA intermezzon kan man plocka fram i en sådan här återblick på trängens 62 år i Hässleholm; floran av soldathistorier är också rik. Vi gör en djupdykning och får upp den här om kaptenen, löjtnanten och fanjunkaren, som förbereder en övning i avståndsbedömning norr om Hässleholm.

Kaptenen: — Vill fanjunkaren vara snäll och bedöma avståndet.

Fanjunkaren: — Naaj.

Kaptenen: — Vill löjtnanten vara snäll och bedöma avståndet.

Hästanspannt är trängen ända fram till slutet av 1940-talet. Här tyglar fanjunkare Einar Bergström med säker hand det vita åttaspannet.

Löjtnanten: — Naaj.

Kaptenen: — Ja, då spänner vi för ögen och kör hem.

Med den lilla som det påstås absolut sanna skildringen halkar vi in på hästarna. Och ingenting präglar väl trängen under många år som just hästarna. Ända fram till 1950 är trängen hästanspannd; duktiga hästkarlar har man många av. Somliga klarar med glans rena artisteriet på hästryggen; andra slår ett slag för T 4 på annat håll. Dramatiskt värre är det t ex när sergeant Ohlsson på Kol, fanjunkare Arne Carlson på Katja, fanjunkare Einar Bergström på Nabob och fanjunkare Liedholm på Peve plockar hem Kronprinsens pokal i Stockholm den 29. maj 1948.

Hästarna kräver ans och vård; många soldater är ängsliga den första tiden i stallet. Och inte hjälper det mycket att furiren förklarar:

— Ni ska inte vara rädda för hästen. Den är inte rädd för er! —

Trängens ridhus skiftar karaktär på söndagarna. Då tjänstgör det som kyrka — hässleholmarna är tacksamma för detta; det är långt till Stoby. Egen kyrka får man inte förrän Luciadagen 1914. Då har köpingen uppöjts till stad.

Dessförinnan söker hässleholmarna sig gärna till ridhuset vid högmässotid — överstelöjtnant von Heideman

har sagt, att man gärna får komma dit. Men något springande under gudstjänsten vill han absolut inte ha. Ett anslag säger ifrån att "vid gudstjänstens början stängas dörrarna och öppnas först efter densammas slut", när det är gudstjänstpremiär i ridhuset den 10. november 1907.

Förvisning blev förmån

□ HÄR SATTER VI PUNKT för denna lilla historiska utflykt i skånska trängens historia: en historia om bataljonen, som blir kär 1907 och regemente den 1. juli 1949. Punkten sätter vi med konstaterandet, att vad kommunalmannarna i köpingen ansåg vara en "tvifvelaktig affär", när trängens placering i Hässleholm fördes på tal 1903, blev en mycket god affär både för köpingen och staden. Eller för att tala som T 4-chefen, senare tränginspektören Birger Hasselrot:

— När jag var fänrik ansågs detta att bli placerad vid trängen i Hässleholm som en förvisning — i dag anses det som en förmån! —

Samma sak säger väl också den här lilla notisen i lokaltidningen 1957 i samband med en värnpliktsinskrivning:

"T 4 är populäraste önskerementet, som förklaras av ett hos ungdom-

men allt överskuggande motorintresse i dessa tider. Rätt man på rätt plats är emellertid slagordet för inskrivningsnämnden och ett körkort är ingen entrébiljett till T 4".

I dag kan man också konstatera som kommunalborgmästare Wolmer Simonsson gör vid trängens 40-årsjubileum 1942, att "kårens män äro gärna sedda i stadens vimmel, icke minst av det täcka könet, om vars gunst de tävla med eleverna vid tekniska skolan".

Sedan det jubiléet har också pansaret kommit in i stadsbilden, flyget likaså. Apropå P 2 ankomst 1947 förmodade dåvarande T 4-chefen Knut Hagberg "att ett och annat slagsmål om flickorna blir det nog mellan pojkar, men det skall nog reda upp sig".

Det har det gjort. Något större bekymmer med att hässleholmarna fått ännu ett par förband inom stadens gränser har säkert inte överste Folke Nordström eller hans föregångare på T 4 chefsstol haft. Lika litet som dr Bokelund blivit sannspådd med varningen på kommunalstämman 1902 om de "i moraliskt afseende ödesdigra följderna af en militärtrupps införlivande med samhället".

Allan-Sigward Lundin

Egen paradgata får trängen när man flyttar entrén till stora kasernbyggnaden. (Teckning av Sune Kempe)

ett sätt att ha det bra

Att ha bil, t.ex. . . En bil som man kan lita på, behändig att köra och billig att äga. En Volkswagen! Du har flera modeller att välja på.

5 års vagnskade garanti

Europa-garantin heter den, Volkswagen-ägare emellan. Den gäller nämligen i 24 länder. Välkommen in för en provtur!

KRISTIANSTADS BILCENTRUM AB
SCANIA-BILAR I MALMÖ AB
SCANIA-BILAR I HÄLSINGBORG AB

När det gäller

TAPETER

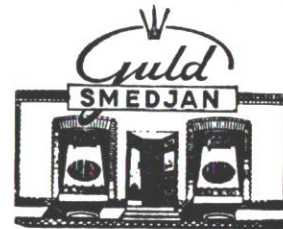
Tel. 12170
EBBE OHLSSONSFÄRG
ÖSTERGATAN 30

HÄSLEHOLM

Vi har ringar som passa' —

båda flickans fingrar,
och krigar'ns kassa

— BREDA FÖRLOVNINGSRINGAR —

VÄLKOMNA!

Vattugatan 1
Telefon 108 93

FRUKT ÄR HÄLSA!

ENOK OHLSSON

Tredje Avenyen 27

Telefon 112 39

Årstidens blommor och grönsaker

FREKVENS

RADIO och TV

Östergatan 3

Telefon 113 56

Välkomna till

Konditori Concordia

Njut av GOTT KAFFE och BRÖD
i trevliga lokaler

Hässleholm

Telefon 129 57

GÅ EJ ÖVER BRON

för att rakas och klippas!

Tel. 133 01

Gå till **ODDS**

Frisérsalong vid Finjagatan

Vid behov av MOPED och CYKEL
samt reparationer ring 123 50

ROBERT STJERNQUIST

Kvarnsmedsgatan 5, Hässleholm

Cykel- och Reparationsverkstad

Thage Andersson Bygg AB

TOLLARP

UTFÖR NYBYGGNADER

och

REPARATIONER

Telefon 0450/105 40 vx.

Vill Ni ha aktuella och vältagna bilder

kontakta då

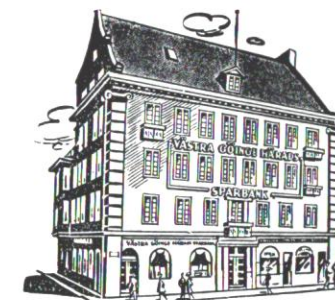
AB Bildbyrå — Hässlefoto

Hässleholm — Tel. 125 94/Telefoto 154 14

Västra Göinge Härads Sparbank

Stortorget

— ortens äldsta
och största

Er sparbank
i centrum för
stad och bygd

Telefon vx
111 75
100 62

ALL ELEKTRISK SERVICE

El-installationer — Reparationer

Vänd Eder till oss — Ring 111 31

EL-BYRÅN

I HÄSLEHOLM AB

Andra Avenyen 5 — Fisktorget

VID BEHOV AV

FLYTTNING

anlita

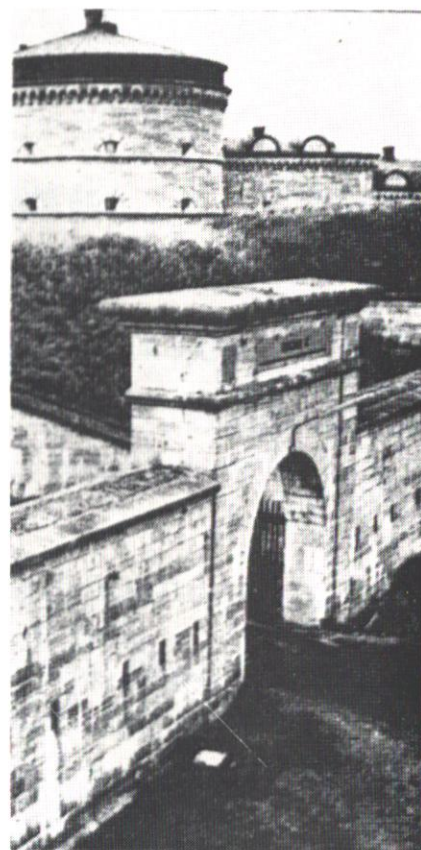
BRÖDERNA NILSSONS
BILTRANSPORT AB

Tel. vx 0451/144 10

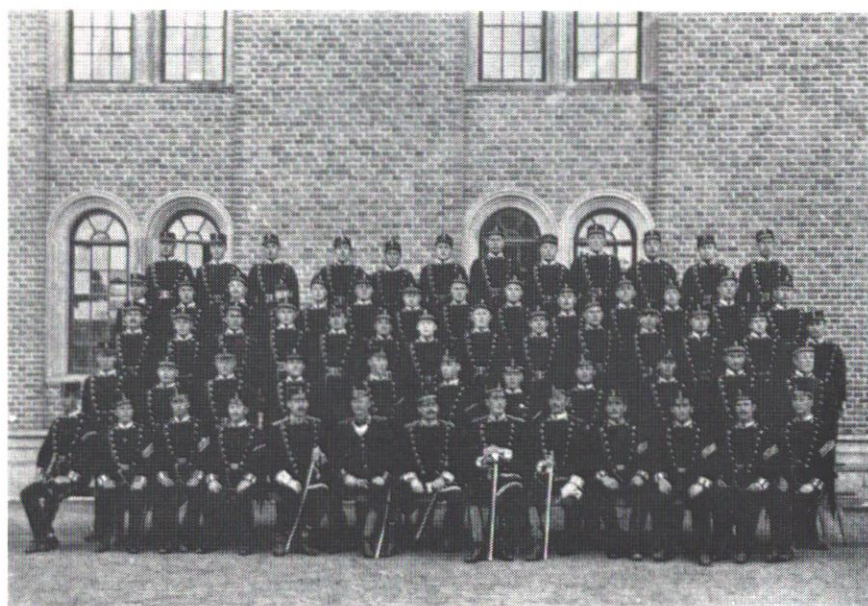
Bildsvep genom de 75 åren

J. A. Virgin, chef för Wendes trängbataljon, sedermera Wendes trängkår, 1894—1907

Karlsborgs fästning. T 4 första förläggning

Sjukvårdsbeväringkompani i Karlsborgs fästning 1894

Landskronakasernen, T 4 förläggning 1895—1907

Sjukvårdsövning i Landskrona 1899

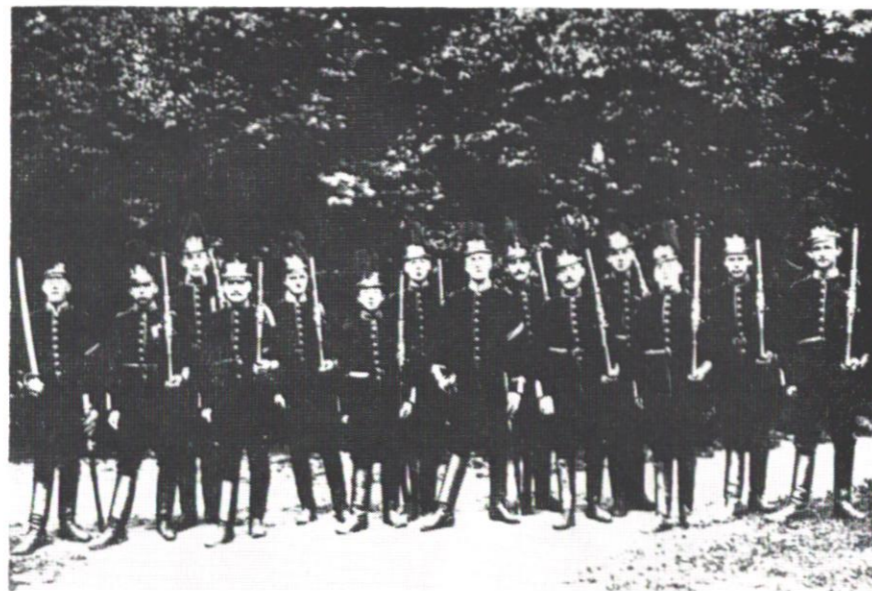

Officersvolontärer under ridutbildning 1905

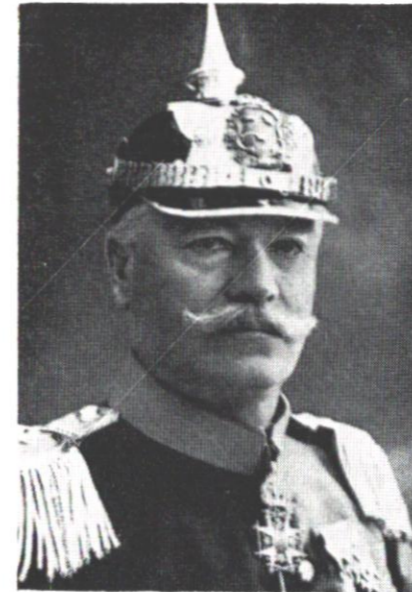
Officersvolontärer utbildas i fyrspansskörning 1905

En av de sista kasernvakterna i Landskrona 1907

Anspannskompani på marsch 1905

C W von Heideman, chef för Skånska trängkåren 1907—1915

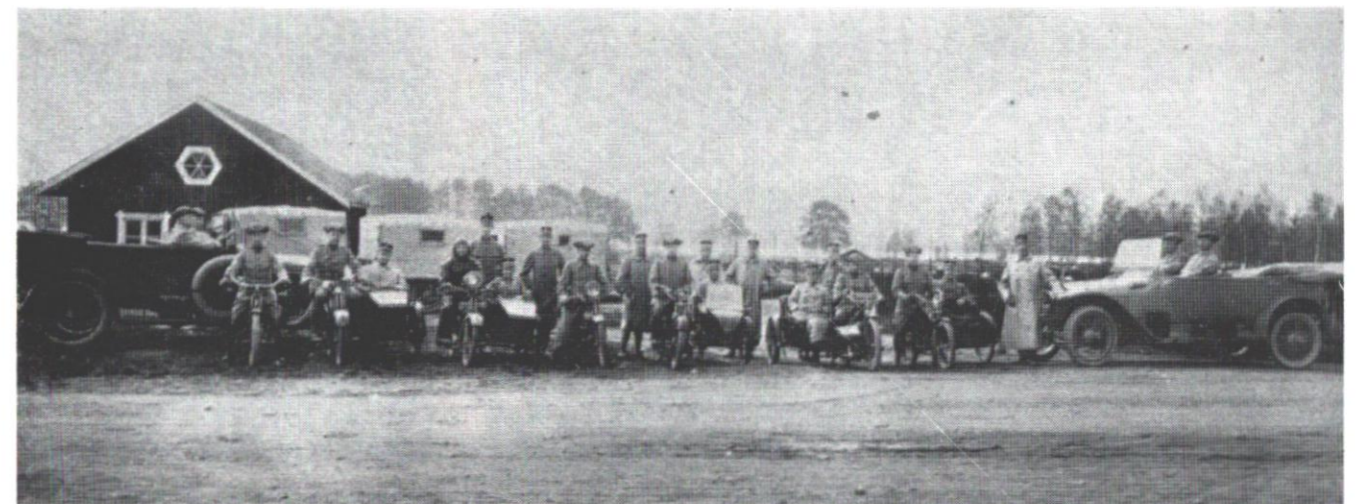

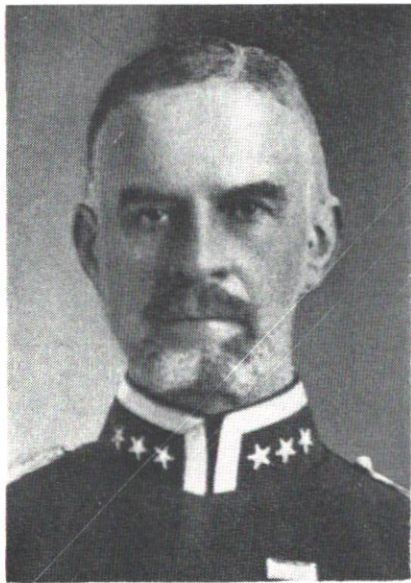
Köket, nytt och modernt, i den nya förläggningen i Hässleholm 1907

"Gemensamhetsbad" i Almaån 1908

Trängfälttävlan i Svegmo 1910

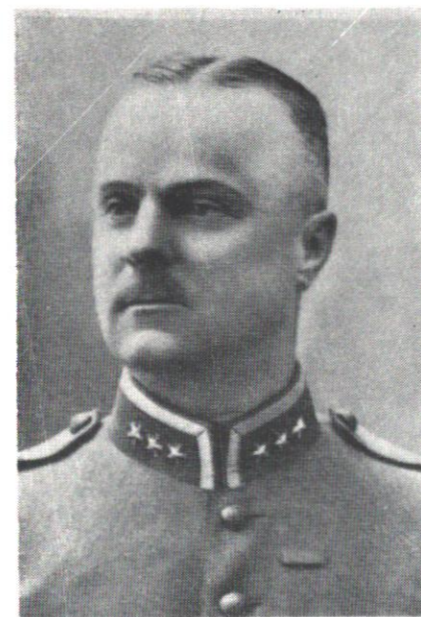

K O L Palm, chef för Skånska trängkåren 1915—1917

Bivack i trakten av Hässleholm 1915

C A Möller chef för Skånska trängkåren 1917—1925

Anspannskompani under bivackslagning vid Stjärneholm 1917

Matlagning vid kokgrav 1915

Väbelhandräckning 1912

2. kompaniets rekrytskola 1913

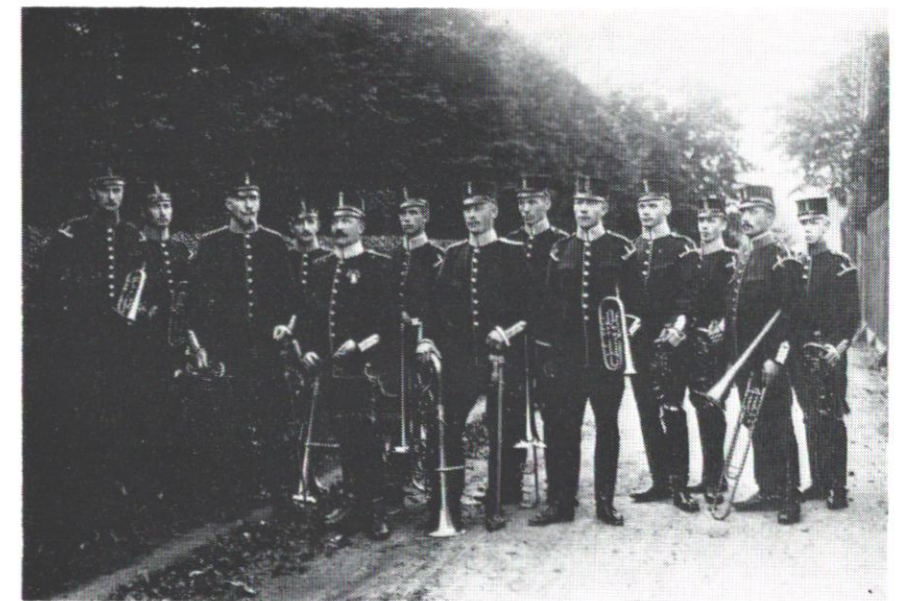
Körning med tandemspann 1916

Trängsoldat 1917 i paradmundering...

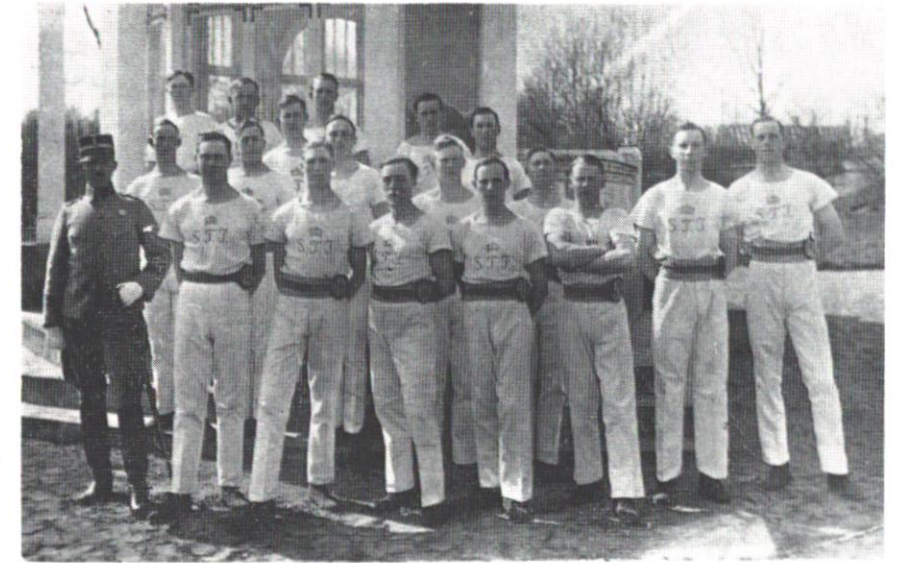
...och i permissionsmundering

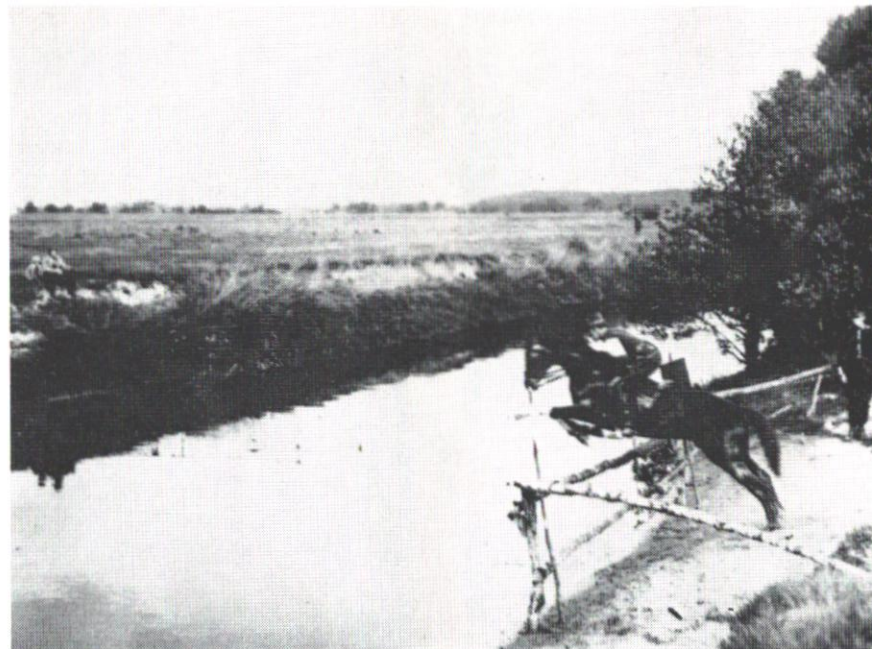
T 4 musikkår 1916

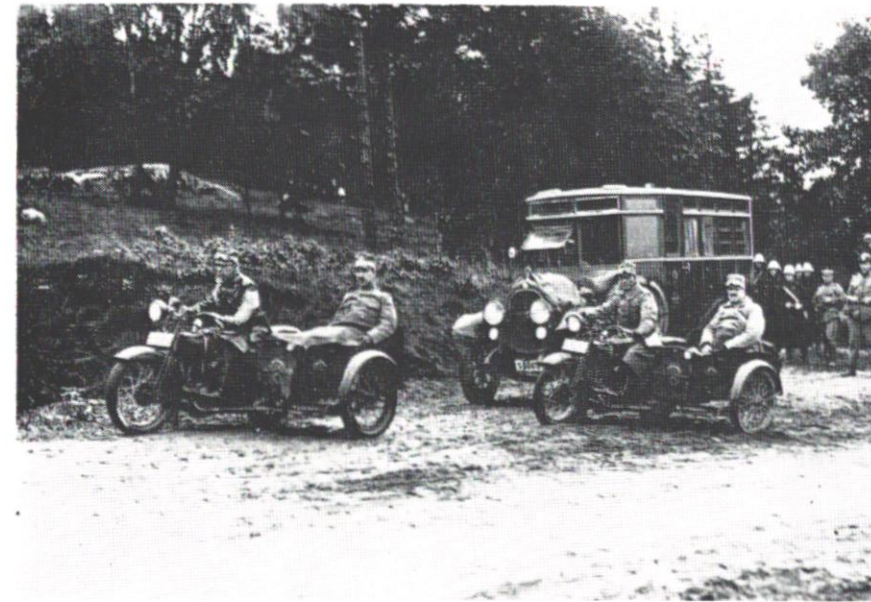
Anspannskompani uppställt på kaserngården för fältmarsch 1918

Gymnastiktrupp ur beväringsskolorna 1921

Hopp i Almaån under terrängritt 1918

Fältposten på manöver 1925

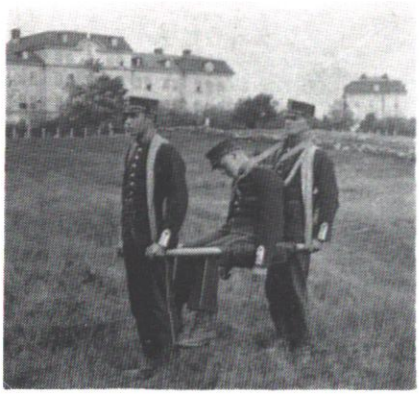
Kyrkmarsch 1921

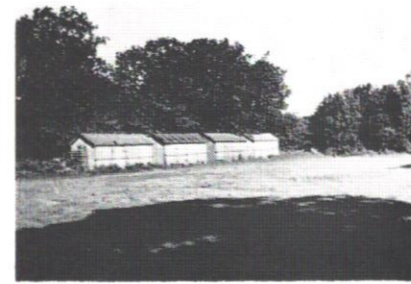
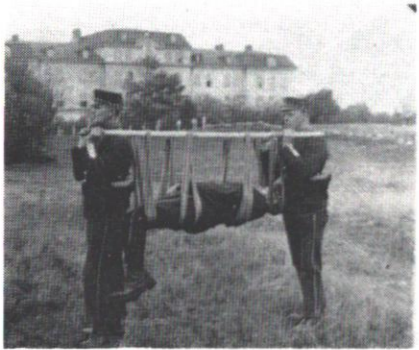
Hästtransport under Hallandsmanövern 1928

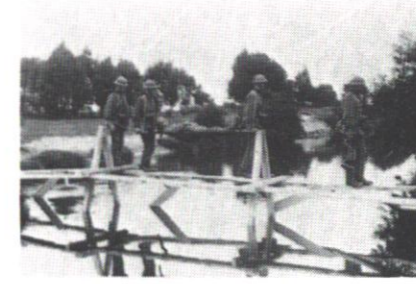
Morgonrykt utanför stamstallet 1925

Bärlag i verksamhet 1910 och 1960

Förråd och brandbodar i Mölleröd

Bärlag på bron över Almaån i Mölleröd 1930

O J Nordlindh, chef för Skånska trängkåren 1933—1942

Förläggingsbaracker i Mölleröd

Bilkompani färdigt till marsch 1935

A H Johnsson, chef för Skånska trängkåren 1925—1933

Uppställningsplatsen i Mölleröd

K O Hagberg, chef för Skånska trängkåren 1942—1949

Lossning av enhetskollin (ammunition)

Fältslakt

Traktortransport av särad

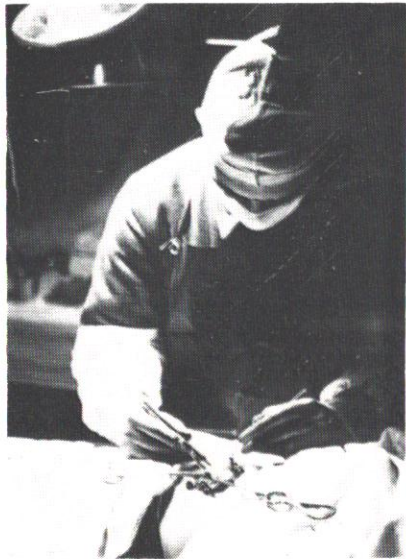

Laget som erövrade H. K. H. Kronprinsens pokal 1948. A Ohlsson, A Carlson, E Bergström och P Liedholm

Vintertransporter 1944

Operation vid fältsjukhus

A O Norberg, chef för Skånska trängregementet 1949—1955

Lastning av sårade i sjuktransportbil

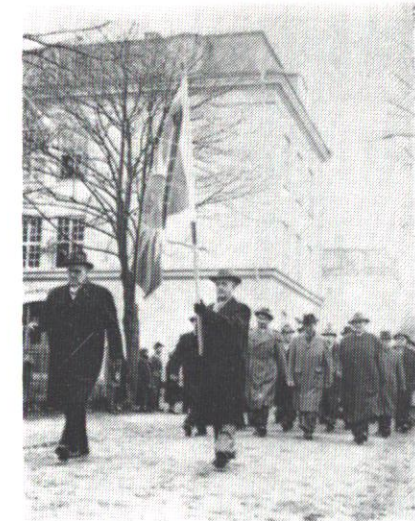
Bilkarister utbildas i traktortjänst

T 4 musikkår

P A N:son Kellin, chef för Skånska trängregementet 1952—1955

*Kamratföreningen under förbi-
marsch 1955*

Signalister under linjebyggnad och radiotelefonering

S B Hasselrot, chef för Skånska trängregementet 1955—1960

Överskeppning

Utbildning av motorcykelordonnanser 1960

K Thuresson, svensk militärmästare mc 1959

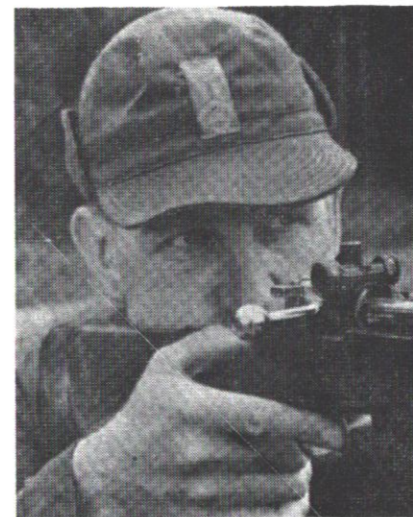
A Svensson och A Håkansson, svenska militärmästare i bil 1954 och 1957

F Nordström, chef för Skånska trängregementet från 1960

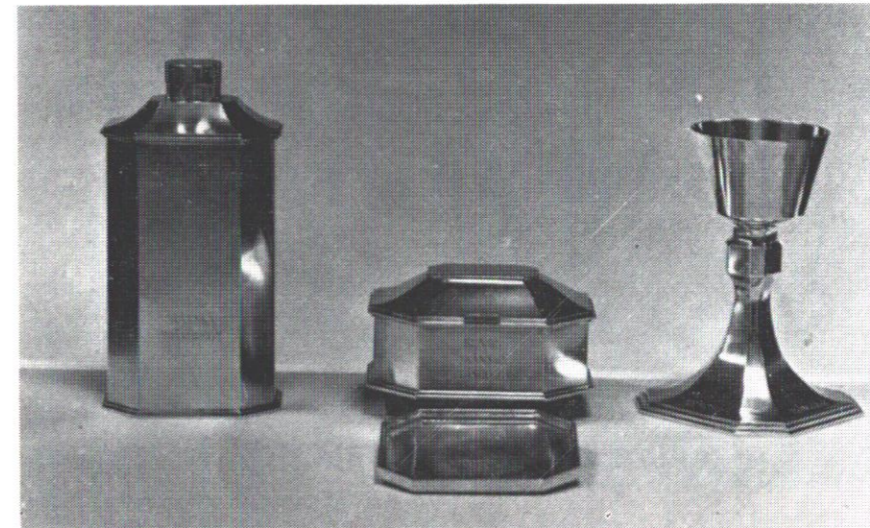
Nordiska kamratträffen i Malmö 1963

H Andersson, svensk militärmästare i skolskjutning gevär 1964 och 1967

Lägerexpeditionen vid övningslägret i Ljungbyhed

Regementets nattvardssilver, skänkt av Kamratföreningen och regementets personal. Design: Major G Murray

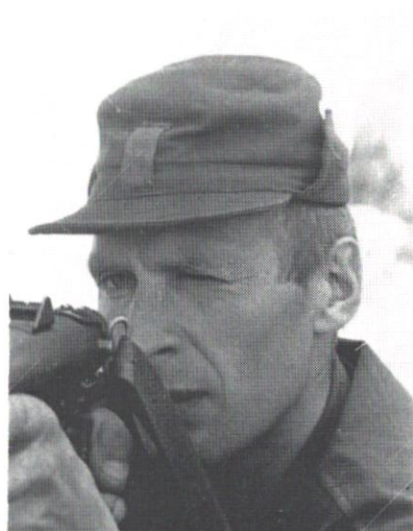
Dagrum i nyrenoverade kasernen Virgin

Befälsrum i kasernen Virgin

Vårdlokal i kasernen Virgin

I Jönsson, svensk militärmästare i skolskjutning kpist 1966

S A Karlsson, svensk militärmästare mc 1963

Trängtruppernas första uniform, m/1885. Officer i parad

Trängtruppernas uniform m/68, den s. k. mellanuniformen

Trängen under Karl XII:s Ryska fälttåg

Hösten 1707 bröt den svenska armén upp ur de goda sachsiska kvarteren och tågade österut mot Ryssland. Den danske kungen och August den starke av Sachsen var besegrade. Nu skulle striden stå mellan Karl XII och den tredje av Sveriges motståndare, tsar Peter av Ryssland.

Objektivt sett hade Karl XII större utsikter att lyckas än kejsare Napoleon hundra år senare. Det var stor skillnad mellan tsar Peters löst organiserade ryska rike och kejsare Alexanders sammansvetsade stat. Det jätte i utkanterna av tsar Peters rike. Donkosackerna hade redan gjort uppror, och kosackerna i Ukraina stod beredda att revoltera under sin hetman Mazepa. Den svenske kungen var medveten om motsättningarna i det ryska riket och hade avdelat en svensk armégrupp, som från Polen skulle understödja kosackernas revolt.

Den svenska huvudstöten skulle riktas mot Moskva. För att ett fälttåg skulle lyckas krävdes det att underhållet av armén var väl organiserat. Från svensk sida hade man verkligen bemödat sig om att trängen skulle fungera som en väsentlig del i armén. Varje kompani var indelat i tältgrupper, som själva skulle laga sin mat i stora kokkärl. Varje regementsstab medförde egna handkvarnar, med vilka säden kunde malas, och ugnar, med vilka man kunde baka bröd. Fältmagasin hade utplacerats längs vägen genom Polen och härifrån kunde regementena hämta den proviant som behövdes.

Den Karolinska armén bryter upp mot Ryssland hösten 1707. På bilden ser vi hur trosskärrorna rullar över flottbron som slagits över floden Oder vid Steinau

I närheten av Smorgon skulle armén få ett kraftigt tillskott av proviant från en armégrupp under generalen Charles Emil Lewenhaupts ledning, som här skulle stöta till med friska varor till soldaterna och hästarna från Sveriges Östersjöprovinser.

Också sjukvården var väl organiserad. Vid varje regemente fanns en fältskär med flera gesäller, och vid varje kompani fanns sjukvårdskunnig personal. Fältkistor med sjukvårdsmaterial följde med regementsstaben. De förvarades i flera vagnar,

som också kunde förvandlas till sjukvagnar för sårade och sjuka. Innan trupperna bröt upp från Sachsen, hade de fått sin utrustning kompletterad. Uniformerna var i stor utsträckning nya. För många skulle präktiga kläder räcka under hela den långa fångenskapen i Sibirien.

Varför misslyckas fälttåg? De som försvarar Karl XII:s fältherrykte brukar lägga skulden på Lewenhaupt, som kom i gång långsamt till den överenskomna förbindelseplatsen. Det kan dock sägas mycket till Lewenhaupts försvar. Det tog lång tid att samla all provianten i de redan hårt utsugna och härjade östersjöprovinserna. Och det måste ha varit en fruktansvärt svår uppgift att ta sig fram på smala och obanade vägar med en transportkolonn, av kärror, som enligt beräkning varit tre mil lång. Lewenhaupt lyckades inte genomföra sitt uppdrag. Tsar Peter anföll honom vid Ljesna. Lewenhaupt och hans soldater undkom, men provianten föll i tsarens händer.

Det fanns andra orsaker till att fälttågsplanen inte kunde genomföras och de hängde samman med att Karl XII underskattade sin ryske motståndare. Han väntade att möta

Utan underkläder och vinterutrustning drog Karl XII:s soldater mot de ryska vidderna. Här ser vi en grenadjär i full utrustning efter modell i Armémuseum

samma krigsföring här som i västeuropa. Han räknade med att armén skulle kunna försörja sig i det land den drog igenom, men hans planer bröt samman, när tsar Peter systematiskt och hänsynslöst förhärjade sitt eget land. Vid Smorgon på stora landsvägen mot Moskva föll avgörandet i kriget. Framför och bakom kungen brann landet. Armén kunde inte längre försörja sig. Den enda möjligheten var att gå sydväst ut genom Severiens tiomila urskogar till det rika Ukraina.

Under marschen mot Ukraina fungerade inte längre trängen. Varje förband måste försörja sig självt på vad man kunde komma över. Karolinernas dagböcker är fyllda av gripande skildringar av denna hungerns tid, då man kämpade sig fram på de blockerade vägarna genom vildmarken med tsarens strövkårer vid sidan om sig. Man levde på rovor och rötter. Bröd och kött såg man inte till. Många soldater dog av hunger eller

stupade under proviantexpeditioner i skogarna.

Äntligen hösten 1708 nådde man Ukraina och livet började åter leva. Här fanns allt vad en soldat kunde begära — kött, bröd, mjölk, vin och honung. Det var ett Kanaans land, en försmak av Paradiset. På nytt trädde trängen i verksamhet. Regimentena fick sig anvisade bestämda kvarter. Soldaterna inkvarterades i bondbyarna, och magasin lades upp för kommande behov.

Organisationen höll under några korta månader. Sedan följde den ohyggliga vintern 1708-1709, då allt levande frös ihjäl på vägarna och provianten snart började att sina för soldaterna och deras hästar. De svenska hästarna dog i stor utsträckning och soldaterna förfros armar och ben. Det finns ohyggliga berättelser om fältskärer i verksamhet med att amputera extremiteter på olyckliga karoliner. Det var så kallt, säger soldaten Erik Smepust, att oxen stupade på åkern och fåglarna föll döda ner från himlen.

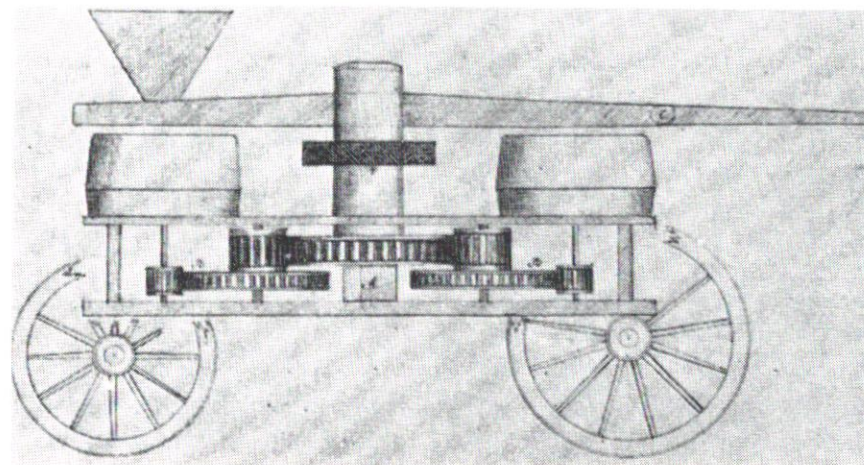
Våren kom så småningom till en armé som lidit ohyggliga förluster. Vi möter situationen från trängens synpunkt i en skildring av fänriken Gustav Piper. Han hade förfrusit sina fötter under vintern. Delar av dem hade amputerats. En vårdag 1709 låg han i en trängvagn på väg mot Poltava, då Karl XII kom ridande fram till honom. Kungen frågade hur det var fatt med honom och Piper berättade att han inte kunde stiga

på någon fot, eftersom hälar och tår var borta.

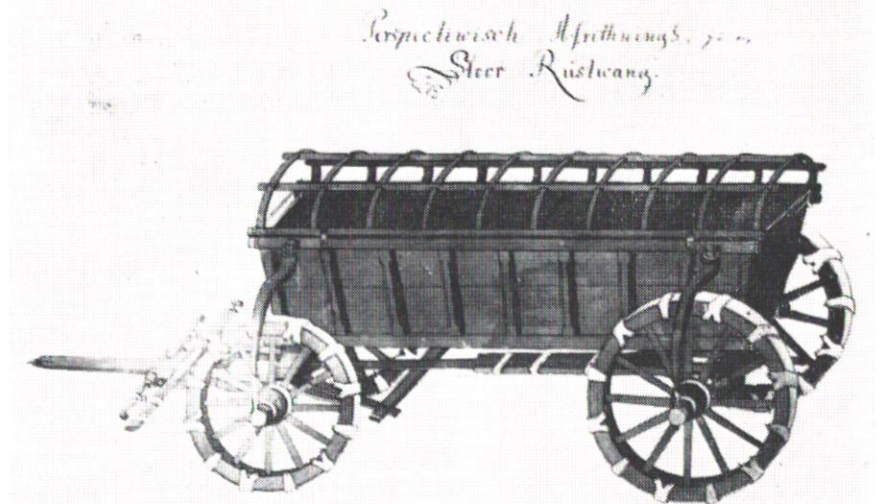
På detta svarade kungen: "Hå lappri, lappri." Han lade upp sin ena fot på sadelknappen, tecknade på halva fotbladet och sade: "Jag har sett dem, som så långt mist foten, och då de ha uppstoppat stöveln, ha de gått lika väl sedan som förr." Sedan vände han sig till överste Appelgren och frågade: "Vad säger fältskären om honom?" Översten svarade: "Han lär tacka Gud, om han väl kan gå, men på springa lär han ej få tänka." När kungen red bort, sade han till översten: "Det är skada om honom, ty han är så ung."

Scenen avspeglar sig tydligt för oss: fänriken ung och blek nerpackad i kärran med halva vagnslocket öppet till skugga för solen, och bredvid vagnen kungen och översten på sina hästar. Vi hör replikerna och tycker att kungen aldrig varit närmare än här vid sjukkärran på vägen mot Poltava. Är han sådan han här framställer sig, känslokall och hård för lidande, eller är det för att trösta den unge fänriken som han söker reducera tragedin till ett lappri? Vi vet inte. Båda tolkningarna är möjliga. Kungen rider bort från den klara, ljusa scenen med slutrepliken klingande efter sig och för oss verkar han lika svärbegriplig som för fänriken i sjukkärran.

Efter slaget vid Poltava utförde den svenska trängpersonalen en av sina svåraste prestationer i något fälttåg. Den stora vagnparken stod upp-

Handkvarn i vilken säden kunde malas, medfördes av varje regementsstab

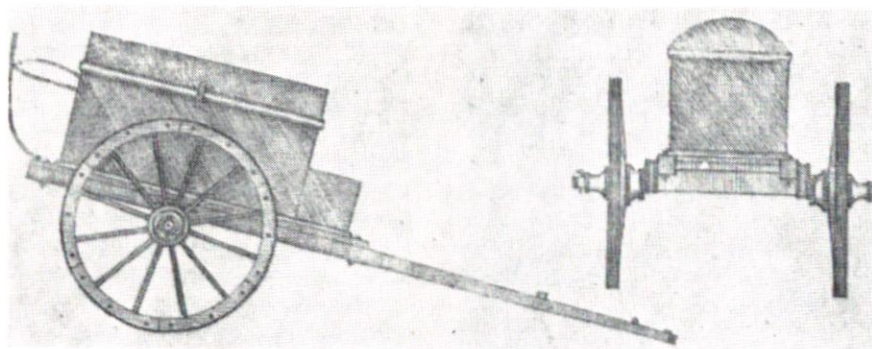
En stor rustvagn från den karolinska tiden, efter en ritning av tygmästare Johan Möllerheim år 1720 i Armémuseum

ställd vid byn Pusjkarjovka en halv-mil väster om Poltava. Efter striden återsamlade kungen spillrorna av sin slagna armé vid denna by, innan marschen fortsatte söderut mot floden Dnjepr. Det blev en stunds diskussion mellan kungen och Lewenhaupt vad man skulle göra med alla vagnarna. Lewenhaupt ville att man skulle lämna kvar dem, men kungen bestämde att allt bagaget skulle med. Kuskar och andra hade ett fruktansvärt arbete på den tolv mil långa vägen, som var hålig och sönderkörd, men huvuddelen av bagaget

kom ändå ner till armén vid byn Perevolotjna.

Sedan kungen med sitt följe gett sig i väg över floden, bestämde Lewenhaupt att bagaget skulle brännas, inklusive det stora fältarkivet, som fraktas på trängvagnarna. Så tycks också ha skett i stor utsträckning under natten före kapitulationen. Kuskar och övrig trängpersonal gick i rysk fångenskap tillsammans med den övriga armén. De, som överlevde livet i fånglägren, skulle inte återse sitt land förrän efter tolv-tretton år.

ALF ABERG

Trosskärra, som användes av Karl XII:s "trängtrupper".

REDOVISNING

av bidrag till jubileumsfonden under tiden 21/2—31/7 1969

B. W. Cedergren, N. Smith, C. Ekberg, H. Olsson, L. Fahlman, B. Jönsson, B. Lindqvist, A. Wahlberg, A. Norberg, G. Olsson, T. Tullberg, H. Chrona, E. A. Wall, A. Enhörning, A. Hernquist, N. Bengtsson, T. Nilsson, H. Bolin, E. Larsson, T. Gustavsson, L. Thörnquist, G. Jacobsson, H. Ahlfors, L. Svensson, C. Hamilton, N. Österlin, O. Skoglund, G. Lindvall, J. Hjalmsstedt, T. Lundius, M. Hedén, S. Granbom, C. Berglund, T. Troedsson, E. Nilsson, L. Åsberg, I. Petri, B. Månsson, L. Weghagen, C. Edvardsson, W. Brock, T. Henriksson, O. Söderqvist, U. Hoffner, O. Svensson, P. Kjellin, A. Fält, B. Werner, R. Wide, B. Modig, J. Enggård, L. Hörman, B. Viebke, G. Palm, C. Dahlström, J. Wikander, K. Magnusson, N. Nilsson, E. Isedahl, C. A. Lindenkrona, S. Höörgren, S. Björk, B. Karlsson, G. Hector, G. Berggren, H. Bornestam, U. Persson, J. Lundström, G. Högstedt, O. Ravenius, N. Karlsson, T. G. Bohman, U. Österberg, E. Jönsson, Y. Sjölin, G. Ask, A. Krook, P. Rempe, W. Wifelt, S. Widell, L. Ravenius, N. Nilsson, H. O. Görebrandt, S. Vannerberg, G. E. Hansén, B. Thomasson, A. Nilsson, S. Kåbjer, U. Johansson.

Summa kronor 926:80
Förra redovisningen 2830:90
Summa totalt 3757:70

Yngve Löfgren
Kassör

Meddelande från redaktionen.

Redaktionen gratulerar vinnaren vpl. Jonny Pettersson 9. komp., som lyckades lösa lyrikgåtan i förra numret.

Metzén Kemtvätt

Malmö — Lund

Vad än Ni önskar få tryckt

Från visitkort till kataloger

i en eller flera färger
vänd Er till

NORRA SKÅNES CIVILTRYCKERI

Hässleholm

där får Ni ett välgjort arbete
till ett humant pris

Tel. 0451/142 00

Regementets dag 6/9 1969

Regementets 75-årsjubileum

PROGRAM

- 10.30—11.15 Militärmusikkåren marscherar genom Hässleholms centrum.
- 12.00—13.30 Jubileumlunch i regementets matsal för särskilt inbjudna.
- 13.00—13.30 Militärmusikkåren utför konsertmusik från musikpaviljongen.
- 13.30 Regementschefens välkomsttal.
- 13.40 Musikuppvisning av Militärmusikkåren på kaserngården.
- 13.50 Riduppvisning av Hässleholms Lantliga rytarförening på kaserngården.
- 14.05 Köruppvisning av Flyinge stuteri på kaserngården.
- 14.15—15.30 Utställningar och förevisningar.
Fordonsutställning vid sommarstallarna.
Vapenutställning i ridhuset.
Reparationspluton i verksamhet vid brandboden.
Bageripluton och fältcharkuteri i verksamhet vid kasernen Landskrona.
"Drivmedelskedjan" visas vid kasernen Landskrona.
Tvätt- och sterilisationsvagnar, vårdavdelning och operationsavdelning visas i och runt Skolhuset.
Museiföremål utställs i regementsmuséet och gymnastiksalen.
- 15.00—15.30 Militärmusikkåren ger konsert i musikpaviljongen.
- 15.30—15.45 Motorcykeluppvisning på kaserngården.
- 16.15 Regementet och Kamratföreningen ställer upp på kaserngården och avlämnas till regementschefen
- 17.00 Middag i matsalen för enskilda och för Kamratföreningens medlemmar. Familjemedlemmar må delta i måltiden. Pris 12:—.
Anmälan till middagen görs senast den 2. sept. till fanjunkare Y. Löfgren, T 4, Hässleholm, telefon 0451/140 50 vx.

EXERCISMINNEN

Vid mönstringen till det militära tilldelades jag trängen i egentlig sjukvårdstjänst vid T 4 i Hässleholm, vartill inryckningen skedde den 14. febr. 1915.

Vid den tiden bestod T 4 av tre kompanier: två trängkompanier, 1:a och 2:dra, samt ett sjukvårdskompani, det 3:dje.

Vi var 54 st, som samlades till detta kompani och som säkerligen ganska sällsynt var 14 st. blivande präster, av vilka en, Algot Anderberg, slutade som biskop i Visby stift. Bland de övriga, som idag lever, innehar många höga poster inom kyrkan. (Samma år, 1915, byggdes kyrkan i Hässleholm).

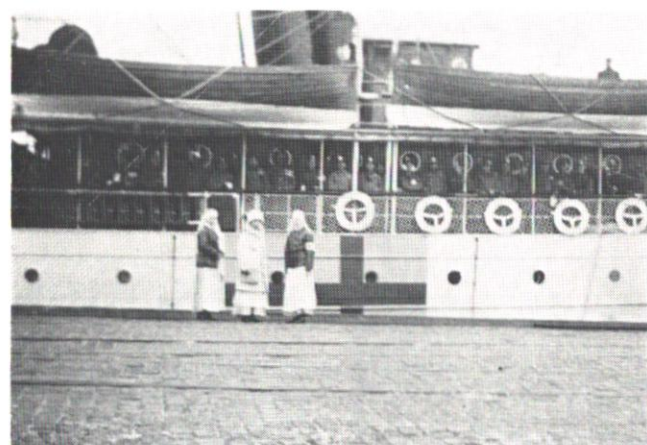
Regementschef var överste von Heideman, som dock under min tid efterträddes av majoren Palm.

Vår kompanichef var kaptenen R. T. Berg, en synnerligen sympatisk och av oss alla en mycket respekterad man. Vidare tjänstgjorde löjtnanten Björkman och som underlöjtnant Carl Olsson. Två underofficerare, varav den ene hette Bäckström och den andre Strömbäck.

Regementsläkare var doktorerna Lembke och Stabe. Regementsläkaren Lembke var en synnerligen beläst och vittberest man, som under manöverkvällar berättade mycket intressanta upplevelser. Han var mycket stor och tung, varför vi måste ställa hans häst i ett dike så, att han lättare skulle kunna sitta upp. I sitt revolverhölster hade han goda cigarrer. När jag efter c:a 30 år träffade honom på en Malmögata, kände jag genast igen honom men hade icke en tanke på att han skulle minnas mig, men när vi kom jämsides stannade han och sade: "Skall han inte hälsa på sin gamle regemetsläkare?" Jag bad om ursäkt och med ett handslag skildes vi.

Han var en stor personlighet. Kökschefen hette Örtenblad och han tillhandahöll enastående god förplägnad.

Efter inledande övningar, varvid vi bl. a. fick lära oss att hälsa, vidtog exercis med transportbåtar, vilka på kortast möjliga tid skulle sättas ihop och tagas isär. Vi uppnådde tillfredsställande resultat. Inlärandet av den s. k. bårtakten förorsakade vissa svårigheter. Innehållet i sjuktransportvagnarna skulle vi lära oss så, att vi utan större tidsspillan kunde ta vad som ålades oss. Vi hade

vidare stridsövningar med sårade utplacerade i terrängen. Dessa var påsatta lappar, som angav skadans beskaffenhet, vartill hänsyn måste tas, då vi bar dem till av oss upprättade sjukhus.

Under denna tid, som fort svann, knöts många värdefulla vänskapsband, som håller ännu idag och som jag så högt värdesätter, ty de vänner man förvärvar under denna tid plägar bli vänner för livet, liksom exercistiden blir ett vackert bestående minne. Denna tjänstgöring varade 85 dagar.

Sedan vidtog kommendering till olika sjukhus. Jag kom till I 11 på Kronobergshed. En underbar plats i Småland, där jag tjänstgjorde i 123 dagar. Detta regemente är nu förlagt i Växjö. Det var en intressant tid med exercis på morgnarna efter musik av Kronobergs mycket berömda musikkår. Efter marscher brukade denna kår möta oss en halv mil utanför lägret och göra de sista kilometrarna lättare att marschera. Tyvärr hade en svår epidemi utbrutit, när vi anlände. Det fanns c:a 275 insjuknade i hjärnhinneinflammation, difteri, scharlakansfeber etc. och hela lägret var inringat med en kalklinje, som ingen tilläts överträda. De sjuka inhystes i stora tält och mycket annat utrymme måste utnyttjas, bl. a. ett kapell, där även operationer utfördes. Vår läkare hette doktor Eklund, assisterad av syster Berlin. En gång inträffade en svår olycka. Då vakten vid massen skulle göra helt om, halkade han och föll på geväret. Bajonetten trängde in i mellangärdet, men skadan var dessbättre icke livshotande.

Därefter vidtog ytterligare utbildning i Hässleholm under 32 dagar.

Under denna tid fick vi en afton besök av kaptenen Berg, som frågade om någon frivilligt ville anmäla sig till tjänstgöring på något av de tåg, som från Torneå till Sassnitz och vice versa transporterade invalider. Vi var tre stycken, som genast anmälde oss. Algot Anderberg, Hilding Pleijel och jag. Det blev en tid av såväl tillfredsställelse som vända. Vi for till Trelleborg, där s/s "Eol" låg i hamnen med c:a 250 ryska invalider ombord. Dessa transporterades över på tåget, som var iordningsställt med 16 sängar i varje vagn. Vi fick vardera två vagnar att övervaka. På tåget tjänstgjorde dr Drouge från Stockholm, en översköterska från RK, Mascha Beskow, samt tre RK-systrar. Vidare en redögörare, serganten Järnsida från T 4 i Hässleholm, en mycket duglig och av oss omtyckt man, samt två frivilliga sjukvårdare. När invaliderna kom ombord på tåget varseblev jag, att många av dem bar små tygpåsar, innehållande något som liknade korksmulor samt torra brödkanter. Jag tömde några av dessa, vilket ansågs som fientlig handling, enär påsarnas innehåll skulle utgöra deras föda under resan genom Sverige. Enligt propagandan var Sverige i krig med Ryssland. Det som liknade korksmulor skulle utgöra surrogat för tobak.

När vi varit på färd någon timme, serverades stora brickor med smörgåsar, varvid glädjen blev stor. I Hallsberg serverades den första måltiden, bestående av korn, potatis och soppa. De, som kunde gå, fick inta sin måltid i restaurangen. Övriga förplägades ombord på tåget. Måltiderna kunde många gånger föranleda svårigheter, då käkskador var

ganska vanliga. Det var under första världskriget mest granatskador. Det fanns en granat, shrapnel, som briserade i luften och som vållade stora skador. En kosack, som träffats av sådan granat, hade mist ena armen och ena benet. Där fanns de, som påstod att de utkommenderats för att utrota ohyra. De hade blott hört ett vinande i luften och blivit svårt skadade. De två sista vagnarna var reserverade för chockskadade. De var ganska många. Däribland några, som varit med vid de masuriska träskan. I mitten av tåget var likvagnen placerad. Där lades de under transporten avlidna för att begravas på invalidkyrkogården i Trelleborg, under gravstenen med inskriptionen: "Längtan blev Eder arvedel".

Från Ryssland kom invaliderna över Torne-älv i pulkor, då endast en svag träbro fanns där vid den tiden. Vid ett tillfälle var det en österrikisk officer, som i fånglägret simulerade lamhet, men när han kom på svensk mark, hoppade han ur släden och kastade sina kryckor, varvid den ryske översten blev mäktat förgrymmad.

Under en transport hyste vi två stycken ryska präster. I Hallsberg inspekterades tåget av vår dåvarande kronprins, vår nuvarande konung, jämte hans gemål, kronprinsessan Margareta, samt prinsessan Ingeborg, som delade ut gåvor till invaliderna. Av en österrikisk diplomat erhöll vi en plakett, föreställande kejsar Franz Josef. En del invalider sjöng en sång till kungligheternas ära. Tåget inspekterades också av en rysk general,

Rysk general vid lastning i Haparanda

som kom ombord med sina damer, den verkliga tsargeneralen. Generalen hade ett cigarettetu av guld med tsarens initialer i diamanter. Han kommenderade giv akt och de som kunde stå reste sig. När tsarens namn nämndes, föll de ned med pannan mot golvet. Denne tsar, som icke långt efteråt gick ett så grymt öde till mötes

Vid de ryska invalidernas ankomst till Torneå mottogs dessa av en stor musikkår och blev föremål för hyllningar.

Ett äventyr upplevde jag, då jag en gång gick in i Torneå för att köpa cigaretter till invaliderna, utan tanke på den risk jag löpte genom att passera gränsen. Det var ingen svårighet att komma in, men vid återvägen blev jag noggrant visiterad av den ryska vakten, som emellertid lät mig passera. Mycket mera vore att berättat om dessa transporter. Detta är en-

dast ett mycket litet axplock ur minnet.

De rekryter, som icke varit bestraffade på något sätt, fick som belöning kommendering till Örebro för att genomgå 4 månaders kavalleriutbildning. Det var ett ganska nedslående meddelande, då det hindrade många i deras fortsatta studier. Så bildades övningskompaniet i Örebro med kaptenen Oscar Lindström som chef. Som skolchefer fungerade löjtnaterna Smith och Nordlindh. Den senare från T 4 Hässleholm och sedermera kårchef där.

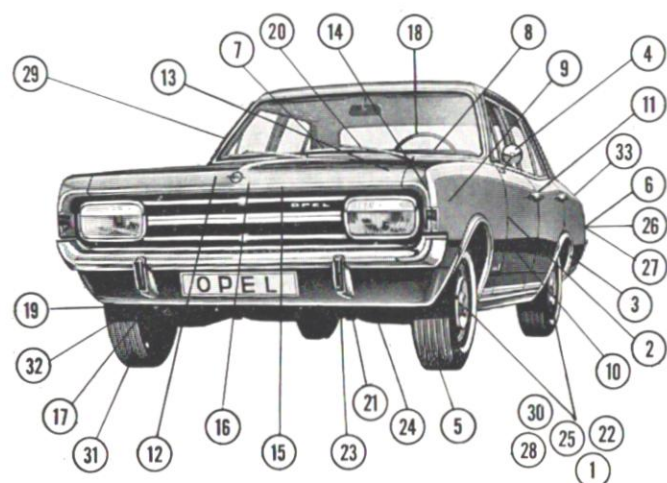
Det blev en mycket ansträngande tid med övningar i skidåkning och ridning. Ridhuset blev omändrat till stall för de hästar, som kom från alla trängkårerna och Kronan hyrde ett privat ridhus nere i staden. Det var mycket besvärligt att rida dit på många gånger ishala vägar

Diverse irritationsmoment förekom, som t.ex. bilar, som väl många av hästarna från Norrland aldrig förut mött. Det var många som vid dessa tillfällen föll av hästarna. Men vi blev så småningom goda ryttare tack vare god undervisning av våra populära och dugliga skolchefer. Exercisen på skidor och tolkning på Hjälmarens is var ansträngande, men hårdande och nyttig och vid en förläggning en kväll fick vi skåda ett underbart norrnsken. Vi företog övningar i skogarna med sjuktransportsläddar, varvid de små norrlandsrussarna visade sig vara mycket lämpliga. Vi fick lära oss krigsspel och kartriting och gavs under dessa 4 månader en synnerligen god utbildning.

Efter denna kurs blev vårt befäl befordrat till högre rang, vilket mycket glädde oss och vi saknade dem mycket efter avskedet.

S. Harksen

Det här kollar vi kostnadsfritt i 5 år

Alla Opel har 5.5.5 garanti. Så förutom 5 års vagnskade- och rostskyddsgaranti lämnar vi 5 års kostnadsfria säkerhetskontroller. Som dessutom ger Er rabatt på den ordinarie underhållsservicen. Kontrollen görs efter ett 33-punkters testprogram. Välkommen in så får vi berätta mer om säkerhet och säkerhetsdetaljer på nya Opel.

Fakta!

Opels 5.5.5 garanti är den mest omfattande garanti Ni i dag kan få från en biltillverkare. 5 års vagnskadegaranti. 5 års kostnadsfri säkerhetskontroll av 33 olika punkter. 5 års garanti mot rostskador om behandlingen sköts enl. garantivillk. 5.5.5 garanti är bra att ha.

ÅTERFÖRSÄLJARE

Trängare

Carl Anderson's
Järnvägsgatan - Vattugatan

är

Modehuset
för hela familjen

Hässleholm — Tel. 0451/141 65 vx

Affären med ton

HÄSLEHOLM

Tel. 102 67

LYCKÖNSKA MED EN BOK

— den bästa komplimangen

HÄSLEHOLM

SOLDATHEMMET

DITT ANDRA HEM

Servering, kiosk, samlingsal, klubbрум, studie-
våning, bordtennis, minibowling och fotolab.

Kom — Trivs

Och känn Dig hemma

Tel. 0451/109 01

KOPPARTRANS

ÅKE HURTIG

Tel. 100 83

BENSIN och OLJOR

Rundsmörjning — Oljebyten — Biltvätt
Batteriservice — Ljusställning m. m.

Räkna med att Ni behöver

extra säkerhet

— byt därför till nya däck

- för större säkerhet
- större körkomfort
- oöverträffad däckekonomi
- vi testar gratis
- regummerar med garanti
- och säljer

GOOD YEAR - FIRESTONE
TRELLEBORG - MICHELIN
m. fl. märken

Ringcentralen

Grönängsplan — Hässleholm - Tel. 142 20

Bröderna Klingströms Bleck- & Plåtslageri

REKOMMENDERAS

Telefon 103 25

AHLQUISTS *Nöma*

GLASÖGON-
UTPROVNING

och recept. exp.
av legitimerad optiker

OMEGA - TISSOT

Auktoriserad
försäljare

Nils Ahlquist Ur-Optik AB

Nytorget — Tel. 104 94

Majorens käpp (Episod från beredskapstiden)

Fyrtiotalets förstärkta försvarsberedskap skjuts allt längre tillbaka i tiden och otaliga är väl skrivierna om den, varför ämnet kanske kan verka urvattnat, men en episod, som särskilt etsat sig fast i minnet, kanske jag ändå med red. tillåtelse kan få lov att relatera och det är historien om majorens käpp.

Förbandet var förlagt till en plats, låt oss kalla den T, med en major som chef. Jag bör kanske redan från början omtala att eftersom han längre tillbaka i tiden skadat sitt ben vid en ridolycka, använde han alltid i dagligt bruk, vad vi brukar säga här på skånska, en rejäl kryckekäpp. Den var honom oskiljaktig utom på hästryggen, förstås. Där behövde han sannerligen ingen käpp.

Tre passioner hade den excentriske majoren: hästar, bad och cigarrer.

Inte minst de sistnämnda kunde ibland orsaka huvudbry för en kal-faktor. Kristidens tobakskort föreföll mikroskopiska jämförda med majorens rökvanor, men, för all del, för en soldat bör ju inget vara omöjligt, så även den saken ordnade upp sig.

Som redan framgått var jag vid tillfället uttagen till, som det så vackert hette, ordonnans och hästskötare, en tjänst som jag trivdes så väl med, att jag hur konstigt det än låter frivilligt stannade kvar under en längre tid. I mina åligganden ingick att hålla i ordning chefens kvarter, att passa upp på hans person och sköta hans hästar. Det förra vållade inga större problem, någon komfort för egen del var honom fjärran, medan det däremot i det sistnämnda inte gavs någon eftergift. Att jag lyckats ganska bra, bevisar ju följande lilla solskenshistoria.

De som haft tjänsten före mig, så även jag, blev vid ankomsten noga underrättade om att ingen utom han själv fick rida hästarna. Då han ej hade tillfälle därtill, skulle de föras för hand någon km för motionens skull. Det där var ju egentligen under värdigheten för en 40-åring, som dragits med hästar sedan barnsben, så efter någon vecka när man blivit varm i m/39 och kommit på lagom avstånd från förläggningen, antrades "kusen" utan insyn som jag trodde, men där bedrog jag mig. En eftermiddag när jag kom skrittande i sakta mak på en liten skogsväg, uppenbarade sig plötsligt en nära nog

naken solbadande gestalt bakom ett stengärde och jag hörde majorens röst. "Om du nu tvunget skall rida, så lägg på sadeln". Det där var ett förtroende som jag satte stort värde på, varför malören med käppen lite längre fram framstod i så mycket mera pinsam dager för mig. Och nu till den historien.

Fram på höstkanten blev förbandet hastigt förflyttat litet längre norrut. I brådskan fick vi inte med alla chefens tillhörigheter, däribland käppen. Efter någon dag på den nya förläggningssorten då en lastbil skulle gå ned, blev jag beordrad att medfölja och ta reda på grejorna. Sedan det var gjort, bilen lastad och vi tycktes ha gott om tid, blev det besök hos bekantskaper, som vi förvärvat där nere. Det blev åtskillig kaffedrickning, med vad därtill hör under eftermiddagens lopp, så det blev faktiskt litet sent innan vi kom i väg. Eftersom vi hade några mil att färdas med det där gengaslokomotivet, blev det nära midnatt innan vi kom fram. Där mötte oss vaktchefen med upplysningen att chefen frågat efter oss under kvällens lopp och nu var han beordrad att ringa kvarteret något hundratal meter därifrån och meddela vår ankomsttid. Det där lät inte vidare bra men inte särskilt oroväckande heller. Förklaringar går ju alltid att skaka fram. Sedan vi parkerat bilen, plockade jag in chefens grejor i hans expedition, trodde jag i varje fall.

Nästa morgon, när jag skött om hästarna, skulle jag som vanligt infinna mig i kvarteret vid 7-tiden för att bädda och städa. Det var en ganska bister uppsyn, som mötte mig vid min entré och första frågan löd: "Hur dags var ni tillbaka?" Genom vaktchefen visste jag att här duger inga patentare, så jag uppgav rätt tidpunkt och härav föddes fråga nummer två: "Varför så sent?" Jag stammade fram något om sen ilastning och gengaskrängel, men t o m jag själv tyckte, att det lät föga trovärdigt. Så kom nästa fråga: "Var är käppen?" Käppen ja, jo den satte jag in på majorens expedition. Hämta genast hit den löd ordern. Oj, då blev det en språngmarsch, som sådana där 400-meterslöpare kunde ha skäl att avundas, men hur jag snodde runt expeditionen, kunde jag ändå inte hitta någon käpp. I rummet

utanför satt ett par signalister vid sina apparater och när jag frågade dem, om de hade sett någon käpp på egen hand eller i handen på någon annan vandra ut, fick jag endast huvudskakningar till svar. Det blev åter rusning till bilen, som vi hade parkerat ett stycke ner i skogen, men samma resultat, ingen käpp. Nu började situationen bli minst sagt otrevlig, så det blev en desperat löpning för att leta upp den som hade kört bilen för att få några tips. Han visade sig emellertid högst ointresserad av allt vad majorer och käppar hette, så där stod ingen tröst att få. Och sen då: Ja, sen återstod endast "Via Dolorosa" upp till majorens kvarter. Vad jag då sa, de har jag inte så mycket minne av, om det nu överhuvud taget fanns utrymme för att säga något, den detaljen skötte majoren om. När så mina aktier var bottennoterade, kom det med ett tonfall som man inte kunde ta miste på: "Käppen skall fram!" Så åkte dörren igen med en smäll. Så noggrant bäddat och städat har det nog inte blivit i en förläggning tidigare och när det var gjort, var det till att vandra de tunga stegen ner till stallet för att sadla till chefens förmiddagsritt. Både häst och jag stod reglements enligt uppställda utanför stallet, när chefen, trots avsaknad av käpp, med raska steg närmade sig. Jag har en känsla av att jag just då avundades "kusen" för att inte våra roller var ombytta. Han passerade oss utan en blick in genom staldörren för att ta på sin kapp, som alltid brukade hänga där. Plötsligt hör jag nära nog ett glädjetjut: "Här är ju käppen!" O, milda makter, denna förb-de men på samma gång välsignade käpp, en tyngd föll från mitt bröst och ett ljus tändes på översta våningen, men jag förstod ingenting. Men den gode majoren förstod. Jag hade på natten varit inne och sett till hästarna och eftersom jag skulle upp till kvarteret på morgonen, hade jag tänkt ta med käppen då. För att ingen skulle få syn på den och hitta på något fufens hängde jag upp den bakom uniformskappan, men allt det där hade varit som bortblåst ur minnet, hjärnaktiviteten stod på nolläge. Men, som sagt, majoren förstod, den nära nog revolutionsstämning, som rätt denna morgon, förbleknade helt mot det beröm som kom min olycksaliga person

till del, inte så mycket för att käppen kommit till rätta utan för att jag s a s även i otid hade tänkt på att se till hans nära nog allt här i världen: "Hästen".

Ja, så kan det ibland slumpa sig för oss människor. Om vi har problem eller är i situationer, som det knappast syns någon utväg ur, kan de helt plötsligt genom en medmänniskas medverkan och förståelse få den mest otänkbara upplösning. Jag som denna morgon såg fram emot en trist och olycksalig dag fick istället uppleva en glädjens och lyckans dag.

Det finns kanske någon av denna tidnings ärade läsare, som haft problem under året som gått. Om de inte redan skulle vara avklarade, skulle jag vilja önska, att de nu innan vi går att fira vårt regementets jubileum, måtte få samma vackra upplösning som historien om Majorens Käpp. Då kan vi med glädje i sinne och håg och med klangfull röst instämma i "Leve T 4."

F. Ingemansson

Pripp-Bryggerierna AB

Smak i stället för kolsyra!

Hej är en ny dryck, gjord på råpressad frukt. Ingen kolsyra. Men spetsad med lime. Du känner den friska smaken!

ELIASSONS

LIVSMEDELSAFFÄR

Vid T 4 - Tel. 106 19

Karlshamns Flaggfabrik

— Valter Rydberg —

KARLSHAMN

Röingegatan 4 - Telefon 100 18, 132 12

Allt i JÄRNVAROR

BENGTSSONS JÄRNHANDEL

Stortorget

Telefoner 100 13 och 103 12

BELÖNINGSPRESA 1969 FÖR FRÄMSTA SOLDAT

Måndagen efter uttryckningen, den 28/4, samlades på T 4 tjugoen stycken grabbar, som hade utnämnts till "främste soldat". Vi hade veckan innan tillhört I 11, A 3 samt T 4. Som ledare för resan fungerade kapten Kalling, vilken redan från början gjorde ett gemytligt intryck på oss med sin ständigt rykande cigarr.

Till Hamburg, som var första dagens mål, kom vi efter att i halvsoligt väder åkt genom Själland ned till Gedser. Där gick vi ombord på båten till Travemünde och förlängde raskt köerna till olika inköpsställen.

Frammot 17-tiden nådde så ett glatt gäng Hamburg, där vi på kvällen bl. a. sjöng och drack öl på Zillertal.

På tisdagen såg vi Hamburg i dagsljus, med visit i Hagenbecks djurpark samt rundtur i hamnen, vilket lockade oss att göra av med åtskilliga meter film. Innan tisdagen var till ända besökte vi Hamburgs TV-torn, varifrån utsikten över den myllrande staden var fantastisk.

Onsdagens mål var Goslar. På vägen dit besökte vi en engelsk kyrkogård samt minnesområdet efter koncentrationslägret i Bergen-Belsen. Vid dessa platser ändras våra annars glada ansikten till hårda och tänkande och stor eftertanke ägnades åt krigets dårskap. Resan gick vidare genom den stora industristaden Braunschweig och den lilla pittoreska medeltidsstaden Celle. På valborgsmässoaftonen roade vi oss på Zwinger i Goslar.

Nästkommande dag blev inte vad vi direkt hade hoppats på, eftersom vi skulle besöka Harzbergen. Dimma och regn spolerade alla våra planer på goda fotomöjligheter. Viltbeståndet i Harzskogarna är vida berömt, och som bevis på detta besökte vi ett "anordnat" utfodringsställe, där kas-

"Främste soldat" ur T 4 på utfärd i Tyskland

tanjer som föda lockade fram ett halvduzin kronhjortar.

Fredagen blev den verkliga bussdagen, med färd emellan Goslar och Lübeck. På resan dit besökte vi Volkswagenfabriken i Wolfsburg. Denna jätteanläggning, med 30.000 anställda, tillverkar en ny bil var nionde sekund under den egentliga produktionstiden. Uppehåll gjordes även i Lüneburg, innan chauffören Rune, med utsökt skicklighet, rattade in sin Mercedesbuss till hotellet i den från historieböckerna kända gamla hansastaden Lübeck.

Efter den sista heltyska dagen an-

trädde vi på lördagsmorgonen resan hem.

Ett stort tack skall riktas till reseledaren, kapten Kalling, som med stor resvana gjorde tysklandsfärden trevlig men även lärorik för oss alla.
Vpl. Ulf Fransson

SNAPPHANEN

Tidningen Snapphanen utkommer med två nummer årligen, ett nummer vid "Regementets Dag" och ett vid vinterträffen i februari. Tidningen tillställs kostnadsfritt kamratföreningens medlemmar. Medarbetare i Snapphanen erhåller ett arvode av 10 öre per rad.

LÄREDA BRO HERRFRISÉRSALONG

(vid bron)

Ernst Nedhagen — Tel. 813 00

Klippning pris 6:—

FULLSTÄNDIG SERVICE

Bensin
Diesel
Oljor
Biltillbehör

Telefon
125 50
Finjagatan 24
Hässleholm

Innehavare ERIK LINDH

Eldningsoljor — Eldningsfotogen

Svelast

SVENSKA LASTBIL AB

Rätt
bil
för
var
last

SVENSKA LASTBIL AB

Trafikkontor:

Hälsingborg 042/13 93 40
Växjö ..... 0470/112 07 - 121 77
Kalmar 0480/224 60

Kristianstad . 044/11 31 81 - 11 34 31
Malmö 040/10 09 60
samt ett 20-tal andra platser i landet

SPARA I

Hässleholms Sparbank

Mitt i sta'n — Mitt emot Tingshuset
Grundad 1891

Expeditionstider:

Måndag—Fredag ..... 9.30—15.00
Torsdagar och Fredagar även ..... 16.30—18.00
Dag före helgdag ..... 9.30—13.00
Lördagar ..... stängt

Tel. 0451/144 55 gruppnr

HÄSSLEHOLMS BRÄNSLE

Telefon 101 65
102 14

Hänellsgatan 2

Hässleholm

KÖP

en bra begagnad VOLVO
— fyndplatsen är
GÖINGEHALLEN

Göinge Bil AB

HÄSSLEHOLM

TEL. 142 50